Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

23 февраль, жума, 1996 йил
Сотувда эркин нархда.
№ 39 (1292)

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

СУРАТДА: қабул пайти. Р. ШАГАЕВ олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 22 февраль куни мамлакатимизга расмий ташриф буюрган Россия Федерацияси ташқи ишлар вазири Евгений Примаковни қабул қилди.

Президент Ислом Каримов Ўзбекистон билан Россия ўртасидаги муносабатларнинг тобора мустаҳкамланиб бораётганини қайд этиб, ўзаро маслаҳатлашувлар ва тез-тез фикр алмашиб туриш мамлакатларимизнинг МДҲ доирасида ҳамда икки томонлама ҳамкорлигини ривожлантириш борасидаги ҳаракатларга жадал тус беришини таъкидлади.

Евгений Примаков МДҲ мамлакатлари билан ҳамкорликни янада равнақ топтириш Россия ташқи сиёсатининг устувор йўналишини ташкил қилиши ва бунда Ўзбекистоннинг ўрни алоҳида эканини айтди.

Суҳбат чоғида икки томонлама ҳамда минтақавий ҳамкорликка оид масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчилари Б. Ғуломов, С. Сафоев ва ташқи ишлар вазири А. Комилов иштирок этди.

Қабул чоғида Россия Федерациясининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Ф. Сидорский ҳозир бўлди.

(ЎзА).

ҲУЖЖАТ ИМЗОЛАНДИ

Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири А. Комилов мамлакатимизга расмий ташриф буюрган Россия Федерацияси ташқи ишлар вазири Е. Примаков билан учрашди.

Мулоқот чоғида икки мамлакат ўртасидаги ўзаро ҳамкорликни ривожлантириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги билан Россия Федерацияси Ташқи ишлар вазирлиги ўртасида 1996 йилдаги ҳамкорлик дастури имзоланди. Ҳужжатни А. Комилов ва Е. Примаков имзолади.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ФАЙЗУЛЛА ХЎЖАЕВ ТАВАЛЛУДИНИНГ 100 ЙИЛЛИГИНИ НИШОНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Атоқли давлат ва жамоат арбоби Файзулла Хўжаевнинг Ўзбекистон тарихида тутган алоҳида ўрнини инобатга олиб, Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ф. Хўжаев таваллудининг 100 йиллиги 1996 йилда мамлакатимизда кенг миқёсда нишонлансин.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари С. Саидқосимов ҳузурида ушбу санага тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича республика ташкилий қўмитаси тузилсин.

Ташкилий қўмита тегишли вазирликлар, ҳокимликлар, идоралар ва ташкилотлари билан биргаликда бир ой муддатда ўз тадбирларини ишлаб чиқсин ва уни амалга оширишга киришсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси, Тошкент шаҳар ҳокимлиги ва республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик марказига тегишли ташкилотлар билан биргаликда:

—1996 йилнинг май ойида ЎзФА залида Ф. Хўжаев юбилейи кечасини ўтказиш;

— Тошкентда Ф. Хўжаев ижодига бағишланган илмий конференция ўтказиш;

— Ф. Хўжаев ҳақидаги хотиралар тўпламини нашрга тайёрлаш;

— Ф. Хўжаев ҳаёти ва ижоди бўйича кенг қамровли тадқиқотлар яратиш топширилсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси Ф. Хўжаевнинг асарларини, у ҳақдаги хотиралар тўплами, рисолаларни нашр этишни режалаштирсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлиги Марказий банк ҳузуридаги махсус ишлаб чиқариш корхонаси ва «Шарқ» концерни билан биргаликда Ф. Хўжаев сиймоси акс эттирилган почта маркалари, конвертлар ва открикалар чиқарсин.

5. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига Ф. Хўжаев юбилейини кенг нишонлаш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқиб, амалга ошириш топширилсин.

6. Ўзбекистон Давлат кинокомпанияси Ф. Хўжаев ҳаёти ва ижоди ҳақида ҳужжатли фильм яратсин.

7. Ўзбекистон Давлат телерадиоэшиттириш компанияси ва бошқа оммавий ахборот воситаларига Ф. Хўжаевнинг ҳаёти ва фаолияти ҳақида туркум кўрсатувлар, эшиттиришлар ва мақолалар тайёрлаш топширилсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Ф. Хўжаев юбилейини ўтказиш харажатларининг республика бюджетидан қопланишини назарда тутсин.

9. Ушбу қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Вазирлар Маҳкамасининг Таълим ва фан бўлимига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 22 февраль.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

К. РАҲИМОВГА «ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АЛОҚАЧИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республикада алоқа тизимини ривожлантиришга қўшган салмоқли ҳиссаси, соҳада иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишдаги хизматлари ҳамда ижтимоий ҳаётда фаол иштирок этаётгани учун Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Комилжон Раҳимовга «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган алоқачи» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1996 йил 22 февраль.

«ЎЗДЭУавто» УЧУН МАҲСУЛОТ

Асака прицеплар заводи ҳиссадорлик жамиятига айлантирилгандан кейин корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулот тури кўпайди.

Яқинда Голландиянинг «Фонтаси» фирмаси билан замонавий технология етказиб бериш хусусида шартнома тузилди. Эндиликда корхона ана шу технология ва хориждан келтирилаётган ускуналар ёрдамида «ЎзДЭУавто» қўшма корхонасида ишлаб чиқариладиган енгил автомашиналар учун йигирма турдан кўпроқ бутловчи қисмлар тайёрлашни йўлга қўйиш имконига эга бўлди.

Ҳозир корхонада ишлаб чиқариш майдонларини кенгайтириш, янги асбоб-ускуналарни ўрнатиш ва кадрларни ўқитиш ишлари давом этмоқда.

К. НИЗОМОВ,
ЎзА мухбири.

КЎКЛАМ ЯҚИН, ТЕХНИКА ТАЙЁРМИ?

Бугунги ғанимат дамлардан оқилона фойдаланган Арнасой тумани деҳқонлари барча турдаги техникани тўлиқ таъмирлаб, тайёргарлик чизиғига келтириб қўйдилар. Ернинг шўрини ювиш, чигит экиладиган майдонларда пушта олиш давом этяпти.

Жиззах туманидаги Ҳ. Олимжон, Дўстликдаги «Оқ олтин», Зарбдордаги «Истиқбол», Пахтакордаги «Навбаҳор» деҳқон-фермер хўжаликлари уюшмаларида ҳам кўкламда ишлатиладиган техника марказий таъмирлаш устахонасига тўплаб, созланди.

Бироқ умумий рақамларни солиштириб, таҳлил этадиган бўлсак, таъмирлаш ва дала ишлари суръати республика кўрсаткичидан анча пастлиги маълум бўлади. Чопиқ тракторларининг 74, культиваторларнинг 71, экиш сеялкаларининг 39, ғалла комбайнларининг 42, ўриш-йиғиш техникасининг 52 фоизи таъмирдан эндигина чиқарилган, холос.

Пахтакор, Дўстлик, Зомин, Зарбдор туманларидаги «Наврўз», «Манас», «Оқар», «Зарафшон» каби хўжаликларда техникалар тракторчиларнинг уйларида, дала шийпонларида сочилиб ётибди. Текширишда маълум бўлишича, кўплаб таъмирлов корхоналари, деҳқончилик-саноат уюшмалари, хўжаликларнинг раҳбарлари, баъзи ҳоким ўринбосарлари икки ойдирки, техника тайёргарлиги билан умуман қизиқишмаган, таъмирлов устахонасига киришмаган. Вилоят ва туманлардаги техника назоратчиларининг иши қониқарли эмас.

Ғаллани суғориш ва ўғитлаш ҳам талабга жавоб бермайди. Туманларда ҳалигача экинларни жойлаштириш ниҳоясига етказилмади. Уруғлик жамғариш, механизатор кадрлар тайёрлаш, уларнинг қишки ўқувини ташкил этишни ҳам кўнгилдагидай деб бўлмайди.

Вилоятдаги таъмирловчи ва таъминотчи корхоналар, агросаноат уюшмалари, сув хўжалиги, назорат ташкилотлари раҳбарлари ва бошқа мутасадди мутахассислар билан бўлиб ўтган мавсумолди кенгашда ана шу масалалар муҳокама қилинди. Вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари М. Ҳасанов, агросаноат уюшмаси раиси Н. Умаров, таъминот ва таъмирлаш бирлашмаси раиси С. Назаров қишнинг қолган кунларидан оқилона фойдаланиб, бултурги хатоларни такрорламаслик учун бор техникани имкон даражасида созлаб олиш, даладаги юмушларни жонлантириш йўл-йўриқларини белгилаб бердилар.

Ҳ. НАБИРАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

РАСМЛАРДА ОНА ЮРТ МАДҲИ

Самарқанд давлат чет тиллар институтида истеъдодли мўйқалам соҳиби Аслиддин Исаев асарлари кўргазмаси ташкил этилди. Муаллифнинг «Тўй», «Сумалак», «Замон», «Регистон», «Намозшом» каби асарлари АҚШ, Ҳиндистон, Франция, Монголия, Тунис каби мамлакатларда ўтказилган кўргазмаларда намойиш этилиб, мухлислар эътиборини қозонган.

ОБИДАЛАР ЯШАРАДИ

Аввал хабар қилинганидек, Бухорода «Ипак йўлининг тикланиши: Ўзбекистонда маърифий сайёҳликни ривожлантириш ва маданий меросни эъзозлаш» мавзуидаги халқаро конференция давом этмоқда.

Анжуманнинг иккинчи кунида халқаро ташкилотларнинг маданий меросни асраш бўйича мутахассислари мамлакатимиздаги тарихий обидаларни қайта тиклаш борасидаги амалий таклифлари билан ўртоқлашдилар. Жумладан, Орол денгизи ҳалокати таъсирида Бухорода ҳам тупроқнинг шўрланиши обидаларнинг емирилишига сабаб бўлаётгани қайд этилди. Бунинг олдини олиш учун Эски шаҳар бўйлаб дренажлар ўтказиш мақсадга мувофиқлиги таъкидланди.

Халқаро конференциянинг биринчи кунида имзоланган «Ўзбекистонда халқаро сайёҳликни ривожлантириш ва ҳаракатлар режаси» лойиҳа-ҳужжатга кўра, Бухородаги тарихий ёдгорликларни таъмирлаш учун хорижий донорлар томонидан 14,5 миллион АҚШ доллари миқдорида маблағ ажратилиши кўзда тутилган.

(ЎзА).

• Мухбиримиз бонг уради

ҲОЛИГА МАЙМУНЛАР ЙИҒЛАЁТГАН МОЛЛАР

Чимбой туманидаги «I Май» хўжалиги фермасининг талон-торож қилиниб, қарийб ташландиқ аҳволга тушиб қолганлиги Қорақалпоғистон Республикаси фаоллар йиғилишида таъкидлаб ўтилганди. Ана шундан сўнг молхоналарнинг томи ямалди, деразаларига ойна қўйилди, чорвадорлар уйи таъмирланди, лекин... ишга муносабат ўзгармади, маҳсулот топшириш ҳажми эса камайса камайдики, кўпайгани йўқ.

- *Йилдан-йилга орқага кетаётган кўрсаткичлар*
- *Сувники-сувга, сутники-сутга...*
- *Кимга ишонса бўлади ?*
- *Бир-бирига тўғри келмайдиган маълумотлар*

Хўжалик деярли барча кўрсаткичлар бўйича йилдан-йилга орқага кетмоқда. Масалан, 1994 йили бу ерда 1167 бош қорамол бўлиб, жами 612 тонна сут, 77,5 тонна гўшт топширилган бўлса, 1995 йил якунида фермада 1008 бош қорамол қолиб, 428,6 тонна сут, 69,4 тонна гўшт топширилган. Сигирларнинг маҳсулдорлиги ҳам 2458 литрдан 1828 литрга тушиб қолган.

Энг оддий ҳисоб-китоблар ҳам кейинги икки йилда биз тилга олган ферманинг аҳволи янада оғирлашганини кўрсатади. Масалан, биз боришдан бир кун илгари фермада 170 бош соғин сигирдан жами 935 литр сут соғиб олинган экан. Шу куни ферманинг ишлаб турган бир трактори ёнига маҳаллий МТСдан иккита трактор олиб келиниб, ишлатилган. Агар соғилган жами сут топширилганида ҳам (ҳар литри 4 сўмдан), ҳаммаси 3740 сўм бўлади. МТС тракторларининг ҳар бирига кунига 700 сўмдан ҳақ тўлаш керак. Бунга фермадаги 40 ишчининг иш ҳақини, хўжаликнинг ўз трактори ва ферма иморатининг амортизация пулини қўшса, халқ мақолида айтилганидек, «Сувники-сувга, сутники-сутга, қолди қатиқнинг пули» бўлади. Хўш, мингта молнинг ем-хашаги, газ, электр қуввати, сувга тўланадиган пуллар, зооветеринария хизмати ва яна бошқа кундалик харажатлар қайси ҳисобдан қопланади?

Бош зоотехник Соғинбой Реимов ва ферма бригадири Оқсулув Дўйсенованинг пойинтар-сойинтар жавоблари ферма фаолияти тўғрисида олдиндан тайёрлаб келган маълумотларимизни таққослаш имконини бермади. Масалан, Чимбой ёғ заводи томонидан январь ойида фермага 15 тонна кунжара берилгани ҳақида маълумотларимиз бор эди. Бош зоотехник январь ойида 10 тонна кунжара олдик, деса, биргадир жами 17 тонна кунжара олдик, дейди. Ҳеч қандай ҳужжат йўқ. Йил бошидан буён фермадаги моллар сони 9 бошга камайган. Зоотехникнинг айтишича, бу йил ҳар бош қорамолга 17 шартли озуқа бирлиги ҳисобидан ем-хашак тайёрланган, туман агрохизмати маълумотига кўра эса, бу кўрсаткич 12 озуқа бирлигига тенг. Кимга ишонса бўлади?

Ўтган йили фермада 66 бош қорамол мажбурий сўйилган, 36 бош қорамол эса ҳаром ўлган. Бу жами молларнинг 10 фоизи деган гап. Бузоқ олиш режаси 66 фоиз бажарилган. Қорамолларни сунъий қочириш, мол зотини яхшилаш ишлари ҳам ўлда-жўлда. Умуман, ферма фаолиятининг қайси томонини кўрманг, хўжасизликка, ўзибўларчиликка дуч келасиз.

«1 Май» хўжалиги фермаси Чимбой шаҳридан 15 чақиримча нарида жойлашган, йўли яхши. Бироқ, афсуски, ферма фаолияти туман ҳокими эътиборидан юзлаб чақирим нарида қолиб кетганми, деган фикрга борасиз. Ҳокимликда эса бу хўжаликнинг ташвишли аҳволи бирор марта ҳам таҳлил қилинган эмас, аҳволни яхшилаш чора-тадбирлари кўрилмаган. Бу ҳолда хўжаликнинг яқин орада ўнгланиши ҳақида гап бўлиши ҳам мумкин эмас.

Ҳайитбой АБДУСОДИҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

БИРОРТАЯМ ТАНҚИД НАТИЖАСИЗ ҚОЛМАЙДИ

«БЕШИНЧИ ҒИЛДИРАК»

(«Халқ сўзи», 1995 йил 23 декабрь)

Газетамизда юқоридаги сарлавҳа остида эълон қилинган мақолада Меҳнатобод тумани Э. Қаххоров номли ширкатлар уюшмасида мавжуд бир қанча хато ва камчиликлар қаламга олинган эди. Мазкур мақола бўйича туман ҳокимлигидан қуйидаги жавоб хати келди:

«Мақола туман ҳокимлигининг кенгайтирилган йиғилишида барча хўжалик раҳбарлари иштирокида муҳокама этилди.

Билдирилган фикрлар ҳақиқатан ҳам Э. Қаххоров номли ширкатлар уюшмасида мавжуд. Бу камчиликларни бартараф этиш мақсадида туман агросаноат уюшмаси, суғориш тармоқлари бошқармаси ва ширкатлар уюшмаси тадбир ишлаб чиқди. Шу режа асосида хўжаликнинг иқтисодий-ижтимоий ривожланишини таъминлаш борасида иш олиб борилмоқда.

Туман суғориш тармоқлари бошқармаси томонидан 18,6 км очиқ зовурни тозалаш, 30 км ёпиқ-ётиқ зовурни ювиш режалаштирилди. Сув билан яхши таъминлаш мақсадида ЮР-12-2 каналига ЮР-12-2а тармоғини улаш лойиҳалаштирилди.

Кадрлар масаласига алоҳида эътибор берилаяпти. Бош мутахассисларнинг 50 фоизи, ўрта звено раҳбар кадрларнинг 50-60 фоизи малакали ходимлар билан алмаштирилди.

Аҳолининг ижтимоий аҳволини яхшилаш мақсадида иш ҳақини ўз вақтда бериш, уларга кўрсатилаётган маданий ва маиший хизмат турларини кўпайтириб, шу мақсадда ёш кадрларни ўқишга юбориш режалаштирилди.

Ҳ. РАЙИМБЕРДИЕВ,
туман ҳокимининг биринчи ўринбосари».

• Бугуннинг гапи

Ислоҳотлар йўлидан дадил бораётган мамлакатимиз ҳаётида алоҳида ўрин тутган, қувончу ташвишлар тўла яна бир йил ортда қолди. Янги режаларга тўла, олдимизда турган устувор вазифаларни янада изчилроқ амалга оширишни тақозо қилувчи 1996 йилга очиқ юз билан қадам қўйдик.

ЯНА БИР ЙИЛ ОРТДА ҚОЛДИ

Президентимиз Ислом Каримов Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг IV сессиясида давлат ва жамият қурилишининг, ҳаётимизнинг барча соҳаларини ислоҳ этишнинг ўзига хос, ўзига мос дастури ишлаб чиқилганлиги ва фаолият марказида жамиятнинг ҳақиқий бойлиги, инсон туриши кераклиги ҳақида юракдан айтган сўзлари халқимиз орасида ҳурмат ва мамнуният билан эътироф этилаётганлигининг гувоҳи бўлмоқдамиз.

Жамиятимизнинг сиёсатдаги яна бир катта ютуғи шундаки, ижтимоий уйғунлашиш кучайди, фуқаролар ва миллатлараро тотувлик, тинчлик барқарорлашди. Ўзаро ҳурмат, бағри кенглик, дўстлик ҳаётий эҳтиёж эканлигини халқимиз тобора равшан ҳис этмоқда.

Жамиятда адолат тамойилларини тиклаш борасида қилинаётган ишлар, жиноятчиликка, порахўрликка, таъмагирликка, зўравонликка муросасизлик халқимиз томонидан дадил қўллаб-қувватланмоқда. Чунки самарали меҳнат қилиш учун, энг аввало, хотиржам яшаш керак. Халқимиз буни яхши тушунади.

Биз Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида таҳсил олмоқдамиз. Мўлкўлчиликни, ишдан қайтаётган ёки бола-чақаси билан сайр қилиб юрган хотиржам инсонларни кўриб, баҳри дилинг очилади. Аминманки, Ўзбекистоннинг ҳамма бурчагида шундай осойишталик ва тўкин-сочинлик, файз-барака мавжуд. Мустақилликка эришилгандан буён ўтган қисқа муддатда иқтисодиёт тизими тубдан ўзгартирилди, эркин бозор, товарлар, сармоялар ва хизмат кўрсатиш соҳаси фаолияти учун катта шароитлар яратилди. Бугунги кунда қишлоқларда ҳаммомлар, сартарошхоналар қуриш, банк, суғурта тизимлари бўлимлари ва агросервис нуқталари ташкил этиш, хуллас, бозор инфраструктурасини яратиш энг муҳим масалалардан бири бўлиб қолди.

Мамлакатимиз мустақилликни қўлга киритиб, ўз олдига иқтисодиётни тубдан ислоҳ қилиш, бозор муносабатларига асосланган янги жамият барпо этишдек буюк мақсадни вазифа қилиб олган кундан бошлаб юртбошимиз ўртага ташлаган «Барча ислоҳотларнинг — иқтисодий, демократик, сиёсий ислоҳотларнинг асл мақсади инсонга муносиб турмуш ва фаолият шароитларни вужудга келтиришдан иборат» деган ғоя ҳозирги кунда ҳам асосий ва долзарб вазифа бўлиб қолмоқда.

Бозор муносабатларига ўтишнинг илк давриданоқ давлат ва ҳукумат бутун аҳолини ижтимоий ҳимоялаш йўлидан борди. Кўрилган зарур чора-тадбирлар одамларнинг турмуш даражаси пасайиб кетишининг олдини олишда муҳим роль ўйнади.

Мамлакатимиз келажаги ҳисобланмиш болалар ва кам даромадли оилалар ижтимоий ҳимоядан баҳрама бўлмоқдалар. Сўнгги вақтда оналарга болалар учун нафақа (бундай нафақа тўлаш муддати икки йилга қадар узайтирилди), 16 ёшгача болали оилаларга, ота-онанинг ва умуман оиланинг даромадлари миқдоридан қатъий назар, бирйўла тўланадиган нафақа каби янги нафақалар жорий этилди.

Ўтган 1995 йилнинг тўққиз ойида маҳаллалар орқали 800 мингдан ортиқ оилага бир миллиард сўмдан кўпроқ моддий ёрдам берилди. Ҳар бир оиланинг моддий аҳволини маҳалла оқсоқолларигина яхши билишади. Унинг ҳудудида яшовчи фуқароларнинг ишга лаёқатли қисмини ишлата билиш, ҳақиқатда ишга лаёқатсизларга, ночорларга моддий ёрдам беришдек савобли ишни адолатли бажариш ҳам маҳалла оқсоқоллари зиммасига юкланган. Агар бу иш маҳалла аҳли номидан қанчалик адолатли ҳал қилинаётганини кузатувчи комиссиялар тузилса, янада мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Президентимизнинг сўнгги фармонларида аҳолининг 1992 йилга қадар омонат кассаларига қўйган пулларини 1996 йилдан бошлаб индексация қилиш йўли билан уларга қайтариб бериш учун маблағ ажратилганлиги, айниқса, ҳаммамизнинг ҳукуматга бўлган ишонч ва ҳурматимизни янада оширди. Омонатчига нисбатан адолат қарор топди ва биринчи навбатда нафақахўрларга қадрсизланган омонатлари ўрнини қоплаш орқали амалий ёрдам кўрсатиш имконияти туғилди. Булардан кўринадики, ислоҳотларнинг бош мақсади инсон ҳақида қайғуриш, унинг турмуш фаровонлигини оширишдан иборат. Халқимиз ҳам ўз навбатида иқтисодий ислоҳотларни тобора чуқурлаштириш ҳаёт талаби эканлигини, бозор муносабатларига ўтиш-иқтисодий тангликдан қутулишнинг бирдан-бир тўғри йўли эканлигини тушуниб етмоқдалар.

Шаҳодат ХОЛМУРОДОВА,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясининг тингловчиси.

ҚАРЗДАН ҚУТУЛИШДИ, ЭНДИ БУ ЁҒИ — ФОЙДА

(Фоторепортаж)

Сирдарё вилоятидаги яна бир корхона изланишлар, ўрганишлар натижасида иқтисодий инқироздан чиқди. Узоқ йиллар мобайнида норентабелли корхона ҳисобланган Ульянов сопол буюмлар заводи эндиликда яхшигина ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришмоқда.

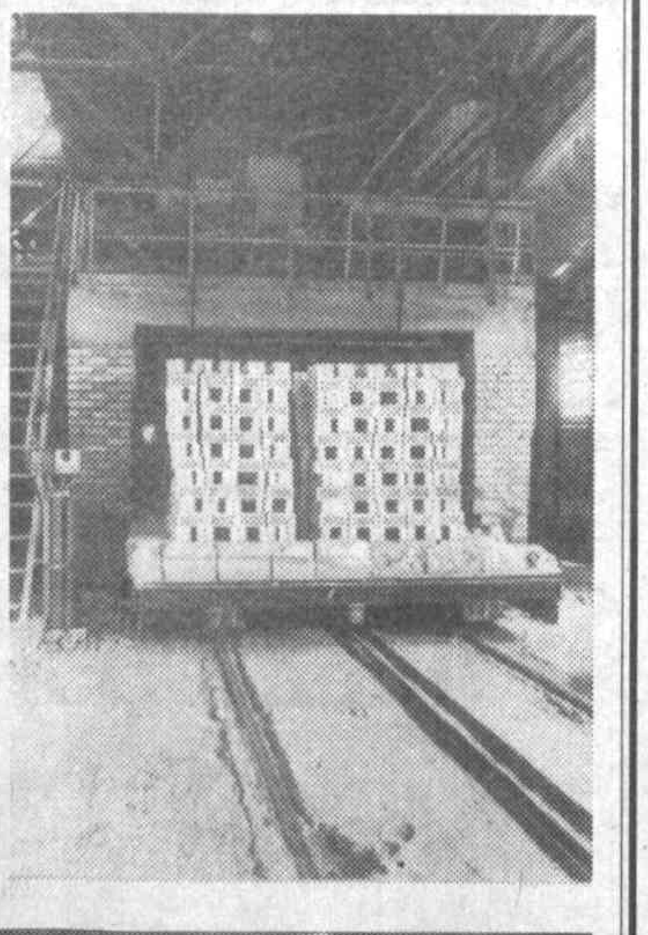

Ишдаги жиддий ўзгаришлар ўтган йилдан, яъни корхона раҳбарлигига янгича фикрлайдиган, ўз ишининг устаси, ишбилармон Абдуқаюм Жуманов келган вақтдан бошланди. Янги раҳбар ишни корхонадан кетган малакали мутахассисларни қайта ишга тиклашдан, одамлар кўнглида корхонада туб ўзгаришлар бўлишига умид уйғотишдан бошлади. Янги замонавий техникага эга бўлиш, эски ускуналарни обдон таъмирлаш янги турдаги маҳсулот — оқ ғишт ишлаб чиқариш имконини берди.

Ҳозир завод ҳар сменада 20 минг дона ғишт ишлаб чиқараётир. Корхона йилига 8 миллион дона ғишт, 2 миллион шлакоблок тайёрлаш қувватига эга. Бундан ташқари, 18 турдаги маҳсулот ҳам босқичма-босқич истеъмолчиларга етказиб берилади. Сирдарёликлар оқ ғишт тайёрлаш учун айрим хомашё турларини Ангрен ва Чимкентдан олишмоқда.

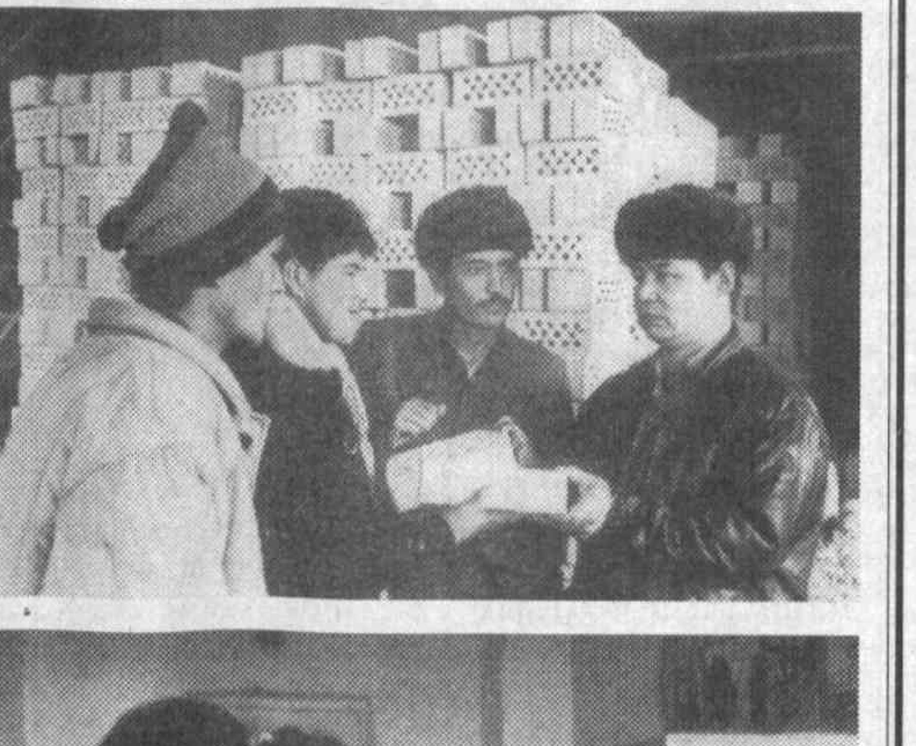

Бугунги кунда корхона жамоаси қарздан қутулиб, фойда ҳисобига меҳнат қилмоқда. Уларнинг маҳсулоти истеъмол бозорида ўз ўрнига эга бўлди. Сифатли қурилиш материалларига бўлган талаб шу даражадаки, буюртмаларни бажаришнинг ўзига ярим йилдан кўпроқ вақт кетади.

Шундай қилиб, корхона нафақат яшаб қолиш, малакали мутахассисларни асрай билишга, балки мамлакатимизни зарур маҳсулот билан таъминлашга ҳам эришди.

А. АБДУРАҲМОНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

СУРАТЛАРДА: маҳсулот жўнатишга тайёр;(чапдан-ўнгга) завод ишчилари Ш. Мансуров, Н. Ибодуллаев, бўлим бошлиғи Ў. Алиқулов ва директор А. Жуманов ғишт сифатини текширмоқдалар; муҳандис-лаборантлар М. Пакульневич ва Н. Сергеева технологик жараённи кўздан кечиришмоқда.

Б. ТЎРАЕВ олган суратлар.

ОЛАМДА НИМА ГАП?

КОНСУЛХОНА ХОДИМИ ЎҒИРЛИКДА АЙБЛАНАЯПТИ

Япониянинг Санкт-Петербургдаги консулхонаси ходими Тосиро Сато нодир санъат асарларини Россиядан олиб чиқиб кетишга уринганликда айбланмоқда.

У шу йилнинг 11 февралида Финляндияга кетаётганида Виборг божхонаси томонидан тўхтатилган ва унинг шахсий машинасидан қадимий ашёлар ҳамда санъат асарлари топилган эди. Япония Ташқи ишлар вазирлиги ушбу воқеа билан боғлиқ барча ахборотларни атрофлича ўрганаётир. Тосиро Сато эса айни пайтда Санкт-Петербургда сақланмоқда.

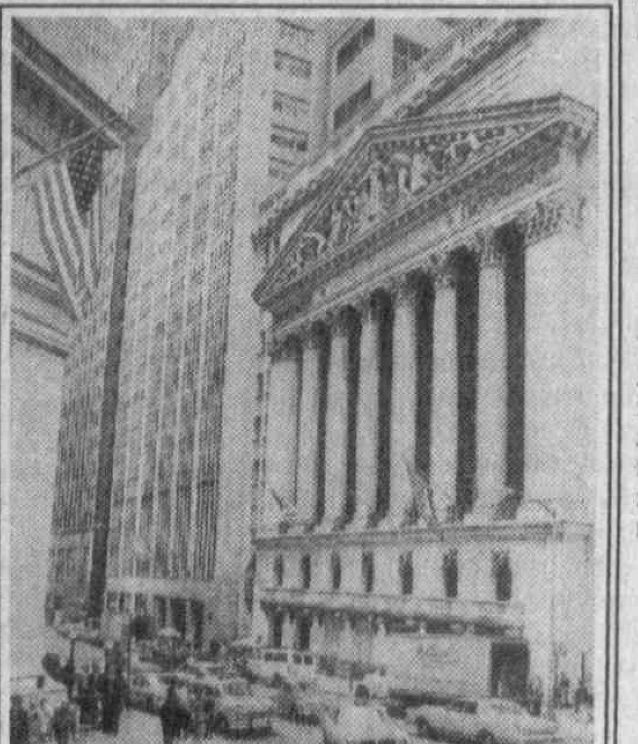

Суратда: АҚШ. Нью-йорк кўчаларидан бири.

ПРЕЗИДЕНТ БИРГАЛИКДА ИШ КЎРИШ ЛОЗИМЛИГИНИ ТАЪКИДЛАДИ

АҚШнинг Грециядаги элчихонасига қарши кўпорувчилик ҳаракати содир этилгани хабар қилинган эди.

Ушбу жиноятни мамлакатдаги «7 ноябрь» деб номланган кўпорувчилар гуруҳи аъзолари амалга оширгани тахмин қилинмоқда. Президент Билл Клинтон ушбу жиноий ҳаракат ташкилотчилари қонун олдида жавоб беришлари учун АҚШ ҳукумати ва Греция раҳбарияти биргаликда иш кўрмоғи лозим эканини айтди.

ҲАРБИЙ БАЗАЛАРНИ ТУГАТМОҚЧИ ЭМАС

Франция Африкадаги ҳарбий базаларини бундан кейин ҳам сақлаб туришни режалаштирмоқда.

Бу ҳақда Франция Қуролли кучлари штаби бошлиғи Жан-Филипп-Дуэн Сенегалга ташрифи чоғида алоҳида таъкидлади. У ушбу ҳарбий базалар Африка минтақасида Франциянинг иқтисодий ва сиёсий манфаатларини ҳимоя қилиш учун хизмат қилажагини айтди. Ҳозирги вақтда Франция ҳарбий базалари Сенегал, Кот-дъивуар, Чад, Марказий Африка Республикаси ва Жибутида мавжуддир.

РАД ЭТИЛДИ

ХХР Ташқи ишлар вазирлиги Хитой Покистонга ядро қуроли технологияси етказиб бергани тўғрисида АҚШ матбуоти тарқатган хабарни рад этувчи баёнот берди.

«Хитой масъулиятни ҳис қиладиган давлатдир. У ҳеч қачон бошқа давлатларга ядро қуроли ишлаб чиқариш технологиясини етказиб бермаган ва бундан кейин ҳам бу ишни қилмайди», дейилади баёнотда. Шунингдек, баёнотда Хитой ядро қуролини тарқатмаслик ҳақидаги халқаро шартноманинг аъзоси экани ва унга зид равишда иш юритилмаслиги айтилади.

ШАРТНОМА ИМЗОЛАНДИ

Жазоирнинг «Сонатрак» давлат компанияси АҚШнинг «Арко» нефть компанияси билан Жазоирдаги йирик РХУРД ал-бугэл нефть конини ўзлаштириш бўйича умумий қиймати бир миллиард АҚШ долларига тенг шартномани имзолади.

«Арко» нефть компаниясининг бу шартномани амалга ошириш учун киритажак дастлабки сармояси 225 миллион АҚШ доллари ҳажмида бўлиши кўзда тутилган. Шунингдек, АҚШ нефть компанияси Жазоирдаги бир қанча янги газ конларини ўзлаштириш учун 50 миллион доллар миқдорида маблағ ажратишни режалаштирмоқда.

САРМОЯЛАР УЧУН ОЧИҚ ЮРТ

Яқинда Миср Президенти Ҳусний Муборак Миср сармояларга ҳеч қандай чек ва тўсиқ қўймайдиган очиқ давлат эканини маълум қилди.

Ҳусний Муборак Миср Миллий-демократик партиясининг иқтисодий ва молиявий ишлар қўмитасининг йиллик кенгаши қатнашчилари билан бўлган учрашувда иқтисодий тараққиёт мамлакат аҳолисининг турмуш тарзини юксалтиришда энг муҳим омил эканлигини уқтирди. Лекин бизда ислоҳотлар йўлида дуч келинаётган бир муҳим муаммо ҳам борки, у ҳам бўлса, мамлакат аҳолисининг тинмай ўсишидир, деди Президент.

Мамлакатда иқтисодий юксалиш даврини эълон қилишдан бош мақсад Миср XXI асрга ҳар қандай тўсиқ ва зиддиятларни енгишга қодир замин тайёрлаган ҳолда кириб боришини таъминлашдан иборат, деб шарҳлади Президент. У яна, Миср мол-дунёга бой давлат бўлмаса ҳам, меҳнатсевар халқ, бой маданиятга эга юртдир, деди.

Миср Президенти халқ оммаси сармоялар ва «очиқ эшиклар» сиёсати моҳиятини тўла англаб етгач ва бу борада керакли шарт-шароит ҳозирланганидан сўнг, Мисрни сармояларга ҳеч бир тўсиқ ёки чек қўймайдиган очиқ юрт деб эълон қилиш янги иш ўринлари очиш билан бирга, аҳоли фаровонлигини юксалтиришга кенг имкон беради, деди.

Шунингдек, Президент ёшларга янги иш жойлари, шунингдек, сармоялар киритиш имкониятлари очадиган кичик корхоналар аҳамияти ҳақида ҳам тўхталди ва ҳукуматга турли соҳаларда фаолият кўрсатаётган корхоналарга бериладиган имтиёзлар доирасини кенгайтириш, улар йўлидаги барча тўсиқ ва ғовларни, айниқса, вилоятлардаги маҳаллий ҳокимиятлардан рухсатномалар олишдаги турли қийинчиликларни бартараф этиш масаласини кўриб чиқишни топширди.

Айни чоғда Миллий-демократик партиянинг иқтисодий ва молиявий ишлар бўйича қўмитасининг йиллик кенгаши Миср аҳолисининг фаровонлигини таъминлаш йўлида келажакда қилинажак, яъни ўн йил ичида маҳаллий саноатда 6 фоиз юксалишга эришиш, аҳоли турмуш тарзини кескин яхшилаш, миллий бойликларни адолат юзасидан тақсимлаш ва аҳолининг турли табақалари орасидаги тафовутни камайтириш каби махсус ҳужжатни ҳам тасдиқлади.

Ф. САНАЕВ тайёрлади.

• Хушхабарлар

КИТОБЛАР КЎРГАЗМАСИ

Қорақалпоғистондаги республика кутубхонасида буюк соҳибқирон таваллуд тўйига бағишланган китоблар кўргазмаси очилди. Унда қўйилган ўзбек, қорақалпоқ, қозоқ ва рус тилларидаги адабиётлар, турли альбом ҳамда тақвимлар улуғ бобокалонимиз ҳаёти ва фаолияти, саркардалик салоҳияти тўғрисида ҳикоя қилади.

ОВУЛГА ГАЗ КЕЛДИ

Мамлакатимизнинг энг шимолий ҳудуди — Тахтакўпир тумани, «Жангадарё» жамоа хўжалиги овулларидаги яна 150 хонадонга газ туширилди. Ҳозир тумандаги аксарият аҳоли «зангори олов»дан баҳраманд бўлмоқда. Овулга Туямўйин — Тахтакўпир қувуридан ичимлик суви келтиришга тайёргарлик ишлари ҳам ниҳоясига етмоқда.

ЗАРДЎЗЛИК МАРКАЗИ

Халқ амалий санъати жонкуяри моҳир зардўз Бахшулло Жумаев Бухоро шаҳридаги эски масжидни обод қилиб, бу ерда зардўзлик маркази ташкил этди.

Янги йил арафасида ушбу марказ ўз ихлосмандларини бағрига олганди. Бу ерда хилма-хил нусхадаги зардўзлик буюмлари намойиш этилмоқда.

Дарвоқе, 1994 йилда Покистонда ўтказилган «Ислом ҳунармандлари иш устида» халқаро фестивалининг лауреати, оилавий зардўзлар сардори Бахшулло Жумаев ва Муқаддас Жумаевалар қўлида жило топган антиқа буюмлар бугунги кунда Англия, Франция, Испания, Олмония, Япония, Туркия сингари жаҳоннинг 20 дан зиёд мамлакатларида намойиш этилиб, томошабинларда завқ-шавқ уйғотмоқда.

Маннон ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Корхона, ташкилот, муассаса,
КАСАБА УЮШМАЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ВА БАРЧА ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси Санаторий-курортлар бирлашмасининг йўлланмалар тарқатиш бошқармаси сизни республикамизнинг ноёб табиий иқлим омилларига эга бўлган касаба уюшмалари санаторий-курорт муассасаларига даволаниш ва дам олишга таклиф қилади:

Тошкент шаҳридаги:
*- кўп тармоқли **"Турон"** санаторийсига (қон томир, юрак, асаб, гинекологик ва андрологик касалликлари).*

Тошкент вилоятидаги:
***"Ботаника"** санаторийсига (овқат ҳазм қилиш аъзолари ва асаб касалликлари).*

Махсус йўлланма бўйича она (ота) ва 4 дан 7 ёшгача бўлган бола билан (ёз мавсумида 14 ёшгача) даволаниши мумкин:
*- кўп тармоқли **"Бўстон"** санаторийсига (қон-томир, юрак, асаб ва урологик касалликлари);*
*- **"8 Март"** санаторийсига (гинекологик касалликлари ҳамда бепуштлик билан оғриган эр-хотин даволанади);*
*- **"Оқтош"** санаторийсига (нафас органларининг туберкулезга алоқадор бўлмаган касалликлари);*
*- **"Сўқоқ"** дам олиш масканига (оилавий, май-октябрь ойлари).*

Андижон вилоятидаги:
*кўп тармоқли **"Марҳамат"** санаторийсига (қон-томир, юрак, асаб ва сурункали тери касалликлари).*

Бухоро шаҳридаги:
***"Моҳи Хосса"** санаторийсига (буйрак касалликлари (ёз фаслида), асаб, овқат ҳазм қилиш, таянч ҳаракат органлари касалликлари).*

Жиззах вилоятидаги:
***"Зомин"** санаторийсига (нафас органлари ва асаб системаси касалликлари).*
Махсус йўлланмалар бўйича она (ота) ва 3 дан 7 ёшгача бўлган бола билан (ёз мавсумида 14 ёшгача) даволаниши мумкин.

Қарши шаҳридаги:
***"Қашқадарё соҳили"** санаторийсига (қон-томир, юрак, асаб, овқат ҳазм қилиш органлари касалликлари).*

Қашқадарё вилоятидаги:
***"Мироқи"** санаторийсига (нафас олиш органлари ва асаб системаси касалликлари).*

Наманган вилоятидаги:
*- кўп тармоқли **"Чорток"** санаторийсига (таянч-ҳаракат, овқат ҳазм қилиш органлари, асаб системаси, тери ва гинекологик касалликлари);*
*- **"Косонсой"** санаторийсига (суяк-мушак, асаб, қон-томир ва юрак касалликлари);*
*- кўп тармоқли **"Ниҳол"** санаторийсига (овқат ҳазм қилиш органлари, суяк-мушак, асаб системаси, бўйрак касалликлари).*

Самарқанд вилоятидаги:
***"Абу Али ибн Сино"** санаторийсига (таянч-ҳаракат органлари, қон-томир, юрак ва асаб системаси касалликлари).*

Сирдарё вилоятидаги:
***"Ҳавотоғ"** санаторийсига (асаб системаси, таянч-ҳаракат ва овқат ҳазм қилиш органлари касалликлари).*

Фарғона вилоятидаги:
*- кўп тармоқли **"Чимён"** санаторийсига (қон-томир, юрак, таянч-ҳаракат органлари, асаб сисемаси, гинекологик ва урологик касалликлари).*
Махсус йўлланмалар бўйича она (ота) ва 4 дан 7 ёшгача бўлган бола билан (ёз мавсумида 14 ёшгача) даволаниш мумкин.
***"Фарғона"** дам олиш масканига (оилавий, май-октябрь ойларида).*

Сурхондарё вилоятидаги:
***"Хандиза"** дам олиш масканига (оилавий, май-октябрь ойларида).*

Бизнинг йўлланмаларимиз Марказий Осиёда энг арзон йўлланмалардир.
Шу билан бирга санаторий-курортлар бирлашмаси Ўзбекистон ҳудудида жойлашган барча санаторий ва дам олиш масканларига, шунингдек, МДҲ давлатларининг курортларига йўлланмалар олишингизга ёрдам беради.
Йўлланмаларни нақд пулга, векселга ёки пул ўтказиш йўли билан олишингиз мумкин.
МАНЗИЛИМИЗ: *Тошкент шаҳри, "Правда Востока" кўчаси, 24-уй.*
МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР: *56-85-68, 56-73-56, 57-78-15.*

• Ислоҳот одимлари

«ЎН ЙИЛ ИШЛАГАНЛАР ИККИ ҲИССА ҲАҚ ОЛАДИ»

— дейди «Ўз-Эллас»» Ўзбекистон-Греция қўшма корхонаси бош директорининг ишлаб чиқариш бўйича ўринбосари Акром МАҲМУДХЎЖАЕВ

Ушбу корхонада, дарҳақиқат, шундай ички қоида амал қилади: бир йил ишлаган ишчининг маошига қўшимча 20 фоиз, икки йил ишлаганларга 40, уч йил меҳнат қилганларга 50 фоиз устама ҳақ тўланади. Мабодо ишчи ўн йиллик меҳнат стажига эга бўлса-чи? У ҳар ойда икки ҳисса кўп иш ҳақи олади.

Шуниси характерлики, бу ерда хизматчиларнинг моддий манфаатдорлиги ҳам жамоа бажарган меҳнат натижаларига боғлиқ қилиб қўйилган. Масалан, корхонада бир ой мобайнида ўртача 5 миллион қути гугурт ишлаб чиқариш режалаштирилган. Агар ана шу кўрсаткич 6 миллион қутига етказилса, хизматчиларнинг маошига ортиқча тайёрланган 1 миллион қути гугурт учун 10 фоиз миқдорида иш хақи қўшилади.

Қўшма корхонада меҳнат унумдорлиги шунга яраша бўлаяптими? Маълумки, бундан икки йил муқаддам республикамизда халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш мақсадида Тошкент шаҳрининг Сирғали туманида «Ўз-Эллас» қўшма корхонаси ташкил этилган эди. 1994 йил январь ойида корхонада бор-йўғи 1,5 миллион қути гугурт ишлаб чиқарилган бўлса, бултур шу ойда бу кўрсаткич 5,5 миллионтага етказилди. Муҳими — ишчиларнинг уч сменада ишлаши йўлга қўйилди. Маҳсулот сифати эса Россия ва чет элларда тайёрланаётган гугуртлардан асло қолишмайди. Корхона маҳсулотини республикамиздаги истаган савдо дўконларида учратишингиз мумкин.

Цехларни айланамиз. Дастгоҳлар бир текис ишлаяпти. Ишчиларнинг бири силлиқланган ёғочларни ускуналар ёрдамида гугурт чўпига айлантирмоқда, иккинчиси босмахонада сифатли чоп этилган картонлардан автомат усулида қути ясамоқда, учинчиси эса тайёр қутига гугурт чўпларини жойлаш билан овора. Хуллас, барча-барча ўз иши билан банд.

— Бизда асосий юмуш автоматлар зиммасига юклатилган, — дейди ишлаб чиқариш бўлимининг бошлиғи Турдимат Ҳожираҳимов. — Ишчиларимиз фақат дастгоҳларнинг нуқсонсиз ишлашини кузатиб боришади. Шунинг учун ҳар бир линияга нари борса 15 киши бириктирилган. Лекин улар ойига ўртача 3-4 минг сўмдан иш ҳақи олмоқдалар.

«Бозор иқтисодиёти шароитида кам куч сарфлаб, кўп маҳсулот ишлаб чиқарган тадбиркоргина ютади» деганлари аслида шу эмасми? Ахир, чет эллардаги турдош корхоналарда бошқарув аппарати атиги ўн-ўн беш фоизни ташкил этади. Шу жиҳатдан олганда, қўшма корхона ҳам жаҳон андозалари талабига тўлиқ жавоб беради: бу ерда 260 нафар киши ишлаган ҳолда бошқарувчилар сони 13 фоиз атрофидадир.

— Корхонамизда асосан уч хил гугурт ишлаб чиқарилади, — суҳбатга қўшилди маркетинг бўлими бошлиғи Алишер Алиев. — Совғабоп, оддий ва ошхона учун. Учта автомат линия ишлаб турибди. Уларда кунига 300-350 минг қути гугурт тайёрланмоқда. Бунда Нишонбой Қодиров, Ҳусниддин Юсупов, Элена Куянова каби ишчи-хизматчиларнинг ҳиссаси катта. Нимага деганда, улар меҳнат интизомига риоя қилган ҳолда энг юқори самарага эришмоқдалар.

Суҳбатдошимизнинг таъкидлашича, корхонада муаммолар ҳам йўқ эмас. Бу кўпроқ хомашё ва эҳтиёт қисмлар таъминоти билан боғлиқ. Масалан, бир қути гугуртни ишлаб чиқариш учун 25 тадан зиёд маҳсулот ишлатилади. Унинг 50 фоизи қоғоз маҳсулотларидир. Тўғри, ёғоч ва олтингугурт ўзимиздан чиқади. Лекин қизил фосфор, қоғоз ва бошқалар четдан олиб келинаяпти.

Эҳтиёт қисмлар ҳақида гап кетганда, шуни айтиш керакки, бундан икки йил муқаддам Грециядан янги эмас, балки илгари ишлатилган ускуналар олиб келинган эди. Шу боис улар бугунга келиб анча эскириб қолди. Натижада бу дастгоҳларни вақти-вақти билан таъмирдан чиқаришга тўғри келмоқда. Бунга эса кўплаб эҳтиёт қисмлар керак. Уларни МДҲ давлатлари ҳамда чет эллардан олиб келишда ўзига хос муаммолар мавжуд. Пировардида корхона 50-60 фоиз қувват билан ишлаяпти. Агар лойиҳа қувватига эришилса, ойига 10 миллион қути гугурт ишлаб чиқариш имкони туғиларди.

Шунга қарамасдан, маъмурият мавжуд муаммо ва қийинчиликларни бартараф этишга ҳаракат қилмоқда. Хусусан, учта автомат линия навбатма-навбат жорий таъмирдан чиқарилаяпти. Бу ва бошқа тадбирларнинг амалга оширилаётгани корхонанинг келажакда тўла қувват билан ишлашига замин яратаётир.

Кейинги пайтларда бу ерда маҳсулот таннархини камайтириш юзасидан ҳам муайян ишлар қилинаяпти. Авваллари бир қути гугуртнинг таннархи 1 сўм 10 тийинни ташкил этган бўлса, ҳозир бу кўрсаткич 97 тийинга туширилди.

Корхонада, шунингдек, маҳсулотни экспортга чиқариш, чет эл валюта тушумини кенгайтириш борасида ҳам бирмунча муваффақиятлар қўлга киритилмоқда. Айтайлик, ўтган йили Қозоғистон ва Қирғизистон Республикаларига кўплаб миқдорда гугурт юборилди. Жорий йилда ҳам экспортга катта аҳамият берилади. Бироқ божхона солиқларининг юз фоизга кўтарилиб кетганлиги экспорт имкониятларини бироз чеклаб қўймоқда.

— Корхонамизда чиқитсиз технология жорий этилган, — деди пировардида бош директор ўринбосари Акром Маҳмудхўжаев. — 1994 йили ишлаб чиқариш қолдиқларидан унумли фойдаланиш мақсадида қўшимча цех ишга туширилганди. Бу ерда эндиликда байрам мушаклари ишлаб чиқарилмоқда. Бундан ташқари, яқин кунларда Тошкент шаҳрининг Жанубий вокзали ва «Фарҳод» кўчаларида корхонамизнинг фирма дўконларини очиб, улгуржи ва чакана савдони йўлга қўймоқчимиз. Келгусида эса, бундай дўконлар республикамизнинг барча вилоят марказларида ҳам фаолият кўрсата бошлайди.

Ғулом ЮСУПОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Асака туманидаги Чорбоғ қишлоқ тиббиёт амбулаториясининг шифокори Иномиддин Мирзаев 13 йилдан буён аҳолига намунали хизмат кўрсатиб, уларнинг меҳрини қозонган.

СУРАТДА: Иномиддин Мирзаев.

Б. АБДУРАҲИМОВ олган сурат.

«ЙИЛ КИШИЛАРИ» КАШФ ЭТИЛАЯПТИ

Хоразмда «Энг намунали кўча» ва «Энг намунали оила» кўрик-танловлари ўтказиш одат тусига айланди.

«Маҳалла» хайрия жамғармасининг вилоят бўлими ўтган йилдан бошлаб бундай кўрик-танловлар доирасини янада кенгайтириш ташаббуси билан чиқди. Яқинда яна бир кўрикка якун ясалди. Танловда муваффақиятли қатнашган гурланлик Турсунбой Омонбоев, янгибозорлик Ўрозбой Жуманиёзов, янгиариқлик Раҳим Искандаров, ҳазорасплик Амин Бобожоновлар «Йил бободеҳқони» номига лойиқ кўрилган бўлса, яна бир қанча онахонлар «Энг яхши қайнона», деб топилди. Шунингдек, «Йил тарбиячиси», «Намунали оила», «Намунали маҳалла» мавзуларидаги танловларга ҳам якун ясалиб, ғолиблар тақдирланди.

Абдулла СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Долзарб мавзу

СЕРҲАШАМ СТАНЦИЯ ВА НОЧОР ТАКСОФОНЛАР

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитасининг тафтиш-назорат ишлари бош бошқармаси ходимлари республика Алоқа вазирлигига қарашли корхона-ташкилотларда солиқ қонунчилигининг бажарилиши ва бюджет билан муносабатлар аҳволини текширдилар.

Бозор иқтисодиёти ҳар биримиздан вақтдан, ахборотлардан юксак даражада унумли фойдаланишни, фаолият тезлигини талаб қилмоқда. Бу эса почта, телефон, телеграф ва бошқа алоқа тизимларининг тезкор ва узлуксиз ишлашини тақозо этади. Шу боис ҳам республика ҳукумати бу соҳага катта эътибор бермоқда. Соҳа ривожи учун хорижий инвестициялар, замонавий техника ва технологиялар келтирилмоқда.

Хўш, республика Алоқа вазирлиги тизимлари бу имкониятлардан ўринли фойдаланиб, тартибли, ҳисоб-китобли фаолият олиб бораяптиларми? Афсуски, республика Давлат солиқ қўмитаси ходимлари ўтказган текширув бунинг аксини кўрсатди.

Тафтишда республика Алоқа вазирлигига қарашли корхона ва ташкилотларда миллионлаб сўм даромад олинаётгани ҳолда кўплаб қонун ва қоидабузарликлар содир этилаётганлиги, катта миқдорда даромадларни яшириш, бухгалтерия ҳисобидаги тартибсизликлар аниқланди.

Солиқчилар алоқа тармоғи корхона-ташкилотларида текширилган давр бўйича даромад солиғидан қарийб 129 миллион сўм, қўшимча қиймат солиғидан 40 миллион сўмдан ошиқроқ, бошқа солиқ ва тўловлардан 3 миллион сўмдан кўпроқ маблағ яшириб қолинганлигини аниқлашди. Тармоққа нисбатан жами 95 миллион сўм молиявий жарима қўлланилиб, қарийб 267 миллион сўм давлат бюджетига ундирилиши белгиланди.

Хусусан, Алоқа вазирлиги қошида тузилган «Ўзтелеком» концерни вилоятлардаги алоқа хизмати корхоналари ишини назорат қилиш ва яхшилаш ўрнига даромадни яшириш, вазирликнинг фондини кўпайтириш билан шуғулланиб келган. Текширувда концерн бюджетга аниқланган қўшимча солиқ ва жарималари билан қарийб 152 млн. сўм ўтказиши лозимлиги аниқланди. Вазирликнинг халқаро шартномалар ва ҳисоб-китоблар маркази бюджетга тўлаши лозим бўлган солиқ ва тўловлар эса 84,4 млн. сўмни ташкил этди. Вазирликнинг марказий идорасида — 8,2 млн. сўм, Собир Раҳимов тумани алоқа бошқармасида 2,2 млн. сўм, хўжалик ҳисобидаги телефон бошқармасида 3,6 млн. сўм, Тошкент алоқа қурилиш-монтаж бошқармасида 700 минг сўм яширилган даромад ва солиқлар аниқланди. Бу маблағларнинг давлат бюджетига қанчалик зарурлигини айтиб ўтиришга ҳожат бўлмаса керак.

Биз солиқ қонунчилиги фақат ташкилот ва корхоналарда бузилаяптими десак, йўқ, Алоқа вазирлиги бошқарув аппаратида ҳам бу соҳада кўп камчиликлар бор экан. Бу ерда 20 миллион сўмга яқин дивиденддан 15 фоизлик ставка бўйича салкам 3 миллион сўм дивиденд солиғини тўлашни унутиб қўйишибди. Солиқчилар бу 3 миллион сўмга яна шунча миқдорда молиявий жарима қўллаб, бюджетга ўтказилиши лозимлигини қайд этишди.

Алоқа тармоғида бир қатор ўзгаришлар бўлаяпти. Халқаро телефон тармоғи, хорижий ҳамкорлар билан ташкил этилган «Алкател» каби алоқа хизмати ёмон эмас. Бироқ, аҳолимизнинг 90 фоизи бу серҳашам хизматдан эмас, кўча ёқасида қийшайиб турган таксофон ва ўн марта терганда бир марта тушмайдиган «қадрдон АТС» ларимиз телефонлари хизматидан фойдаланишади. Вилоятлардаги туманларимизга қўнғироқ қилмоқчи бўлсангиз, кунлаб овора бўласиз. Шаҳар телефонидан фойдалансангиз, ундан кам хуноб бўлмайсиз. Кўча айлансангиз, «қулоғи» юлуқ, «бурунсиз» таксофонларнинг мунғайиб турганига кўзингиз тушади. Шу боис ҳам вилоят ва туманларимиздаги телефон тармоқлари, Тошкент шаҳридаги 41,46, 76, 57, 72, 53, 77, 48 ва бошқа АТС лар хизмати аҳолининг ҳақли эътирозига сабаб бўлмоқда. Ҳатто «замонавий» деб шов-шув қилинган 36-телефон тармоғига ўтказилган собиқ 32-АТС абонентлари ҳам бирорта ижобий ўзгаришни сезишмади. Телефон алоқаси бугун турмушимизнинг муаммоларидан бири бўлиб қолмоқда.

Шу ўринда ҳақли савол туғилади: Алоқа вазирлиги корхона-ташкилотлари раҳбарлари солиқ тўловларини ўз вақтида ва тўғри тўлаганларида текширув якуни бўйича жарима сифатида тўланган 95 миллион сўм маблағ соҳа ривожига ишлатилмасмиди?! Тармоқдаги бундай тартибсизлик, ишга, аҳолига, қонунчиликка муносабат билан алоқа тизимини жаҳон андозалари даражасига чиқариб бўлармикин?

Ибодулла ЎСАРОВ,
Давлат солиқ қўмитаси матбуот хизмати ходими.

АВТОКЛУБ

Кўп йиллардан буён машина ҳайдайман. Ҳозирги кунда бензиннинг нархи ошиб кетди. Бизнинг эски машиналар ёнилғини кўп сарф қилади. Шунинг учун олимлар ва ихтирочиларнинг бу тўғрида қилаётган ишларини билмоқчи эдим?

Д. МАҚСУДОВ.

— Бугунги кунда биз учун автомобилларнинг қанча ёнилғи сарф қилишини билиш жуда зарур. Ҳозир дунёда юз километр масофага икки литр бензин сарф қиладиган машиналар бор. Олимлар ва ихтирочилар бу соҳада тинмай изланмоқда.

Олимларнинг изланишлари самараси бўлган мана бу далиллар сиз, автомобилчиларни бефарқ қолдирмаса керак.

Маълум бўлишича, биргина «свеча»нинг ишламаслиги ёнилғи сарфини 20-30 фоизга, улагичнинг нотўғри ишлаши 10 фоизга, ёнилғи берувчи карбюраторнинг номутаносиб ишлаши 20-30 фоизга, ёндирғич тизимининг нотўғри ишлаши 2-3 фоизга ва бу носозлик шаҳар шароитида 10 фоизга ёнилғи сарфини оширар экан.

Автомобиль ишқибозларига маслаҳатимиз: машинангизни вақтида созласангиз, бу сизга арзонга тушади.

* * *

Жаҳонда кўп тарқалган автомобилларга қараганда ҳам соғлиқ, ҳам шаҳар ҳавосига зарарсиз бўлган велосипедни ким ўйлаб топган экан?

Р. АЗИЗОВ.

— Велосипед ҳам автомобилга ўхшаш ўта қадимий эмас. Маълумотларга қараганда, биринчи велосипедлар тўрт ғилдиракли бўлган. Унинг ихтирочиси Г. Гантшел саналади. Гантшел 1649 йили бундай тўрт ғилдиракли велосипедни ясаб минган. Аммо велосипедга ўхшаш қурилманинг илк чизмаларини ўрта асрларда буюк Леонардо до Винчи чизиб қолдирган.

* * *

Мамлакатимизда ўзбек тили давлат тили ҳисобланади. Шу билан бир қаторда чет эллик бирон киши ўзбек тилини билмаса рус тилида ҳам, айтайлик, ҳайдовчиликка ўқиб имтиҳон топшириши мумкин. Бундай ҳол бошқа давлатларда қандай ҳал қилинади?

Ф. ТУРСУНҚУЛОВА,

— Бу ҳолат ҳар бир жойда ҳар хил ҳал қилинади. Европанинг кўп давлатларида ҳайдовчиликка атайлаб ўқиш шарт эмас. Шу жумладан, Америкада ҳам. Ҳайдовчилик гувоҳномаси Америкада шахснинг асосий ҳужжатларидан бири ҳисобланиб, мисол учун, Массачусет штатида шахсий тайёргарликлардан кейин албан, форс ва бошқа 24 тилнинг хоҳлаган бирида имтиҳон топшириш мумкин.

• Ўзбекистон ва жаҳон

ЎЗГА ХАЛҚЛАР БАЙРАМЛАРИ

Тошкент хореография билим юртида Қамарий тақвим бўйича янги йил киришига бағишланган кеча бўлди.

Уни билим юрти талабалари билан биргаликда Халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий уюшмаси фаоллари уюштирди. Учрашувга санъат арбоблари, республикамиз жамоатчилиги вакиллари, Тошкентдаги хорижлик дипломантлар ташриф буюрди.

Учрашувда уюшма раиси Мираҳмад Мирқосимов ўзга халқлар байрамларига ҳурмат билан муносабатда бўлиш уларнинг ўзига хос маданиятини, анъаналарини тушунишга ёрдам бериши тўғрисида гапирди. Фақат санъатгина халқларнинг маънавий қадриятларини ўзида тўлароқ мужассамлаштиради. Шунинг учун ҳам Ўзбекистондаги жамоат ташкилотлари бу соҳада хорижликлар билан кенг алоқа ўрнатишга ҳаракат қилишмоқда.

Хореография билим юрти талабалари учрашув қатнашчиларига халқ рақслари ва классик балет намуналаридан тузилган катта концерт дастури асосида томоша кўрсатишди.

Вьетнам Социалистик Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Нгуен Ван Дак, Хитой Халқ Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Гуань Хэнь Гуан учрашув иштирокчиларини байрам билан табрикладди.

(ЎзА).

Чуст туманидаги «Сабзазор» жамоа хўжалиги боғдорчилик ва узумчиликка ихтисослашган. Хўжалик соҳибкорлари бу йил 700 тонна узум, 13 минг тонна сабзавот етиштиришни мўлжаллаб меҳнат қилишмоқда.

Тўлқинжон Маърупов хўжалик трактор паркида созловчи-уста бўлиб ишлайди. Унинг саъй-ҳаракати билан хўжаликдаги техникалар бетўхтов ишлаяпти.

СУРАТДА: созловчи уста Тўлқинжон Маърупов.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

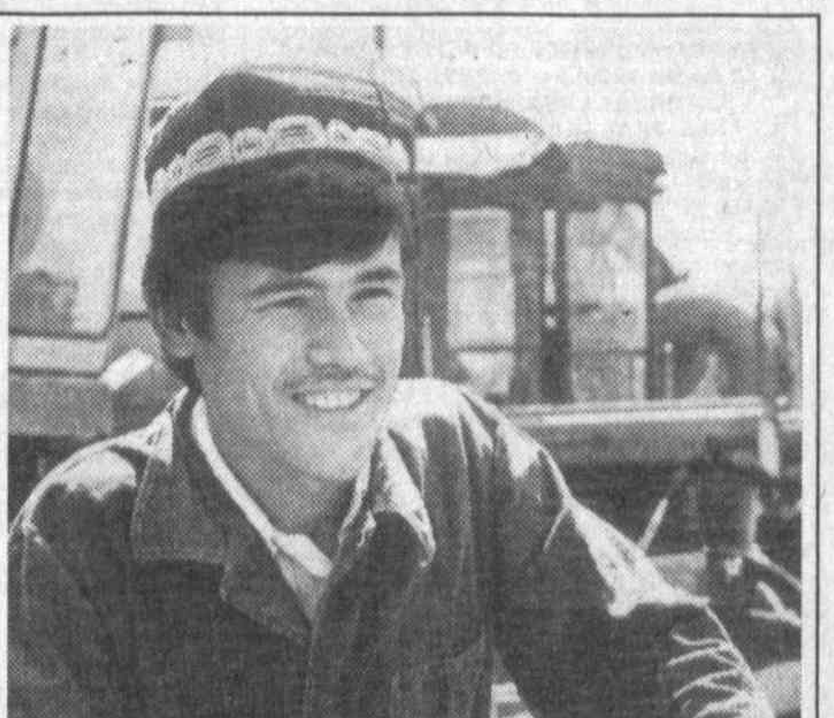

Республика «Ўзагрокимёсервис» давлат ҳиссадорлик уюшмаси жамоаси уюшма раисининг биринчи ўринбосари Шамшод Муҳаммадалиевга онаси

ҲИКОЯТ аянинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент педиатрия медицина институти маъмурияти ва одам анатомияси кафедраси жамоаси шу кафедра профессори

Боқи ҒАНИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ўзагроқурилиш» бирлашмаси жамоаси истиқболни белгилаш ва статистик ҳисобот бош бошқармаси бошлиғи О. З. Каримовага онаси

Қумри КАРИМОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

UZDUNROBITA
cellular

"Ўздунробита" уяли радиотелефон алоқа ҚК абонентлари-раҳбарлар ва фуқаролар диққатига!

Янгилик!

"Ўздунробита" ўзбек-америка уяли радиотелефон алоқа қўшма корхонаси абонентларга ўртача нархларда янги хизмат турларини таклиф қилади.

Самарқанд, Бухоро, Урганч, Қаршида ишлаб турган уяли алоқа аппарати номерига яна қўшимча Тошкент уяли алоқа станцияси рақамлари ҳам уланади.

Юқорида тилга олинган абонентлик уяли алоқа рақамларига олти рақамли Тошкент шаҳар рақамлари ҳам улангaнда,

бир аппарат билан нафақат маҳаллий тармоқда, балки республика бўйича Ўзбекистондаги уяли алоқа тармоқларига чиқиш имконияти яратилади.

Оддий олти рақамли номерни териш билан (кодсиз, кутмасдан) Тошкентдан тармоққа уланган Самарқанд, Бухоро, Урганч, Қаршига қўнғироқ қилиш мумкин. Бу шаҳарлардан эса Тошкентга код (3712) ва абонентнинг телефон рақамини териш билан бемалол чиқиш мумкин.

Бир неча сонияларда (бу самарали телефондан) озгина рақамни терасиз-у, истаган кишингиз билан кўнгилдагидек сўзлашиш имконига эга бўласиз.

Уяли алоқа - бу замонавий телефон.
Мукаммал, ишончли телефон!
Уяли алоқа тизимига уланиш масалалари бўйича маълумот олиш учун мурожаат қилинг:

- Тошкентда тел: (3712) 44-17-09, 44-32-08, факс: (3712) 40-26-68.
- "Ўздунробита" ҚК Самарқанд, Бухоро, Урганч, Қарши шаҳарларидаги бўлимларига.

"Ўздунробита" ҚК

Уяли алоқа - бу замонавий телефон.
Мукаммал, ишончли телефон!

Телефонлар: (3712) 44-17-09, 44-32-08. Факс: (3712) 40-26-68.

«ТАФАККУР» журнали

МЕҲМОНИМИЗ

МУҲТАРАМ МУШТАРИЙ!

Аёнки, истиқлолимизнинг фарзандлари кўп, фарзандлари беҳисоб, санайверсак, қўлингиздаги мажалланинг саҳифалари етармикан? Қолаверса, унинг ўзи ҳам истиқлол меваси, истиқлол туфайли оламга келган бир фарзанд эмасми?

Мамлакатимиз узра эрк туғи ҳилпираганининг беш йиллиги нишонланадиган қутлуғ кунларда ушбу навқирон нашрнинг таваллудига ҳам икки йил тўлади.

Хўш, ўтган вақт мобайнида биз ана шу юксак ишончни оқлай олдикми? Сиз, азиз журналхонларнинг кўнглингизга муносиб йўл топа билдикми?

Бу саволларга қарздорлик туйғусидан ўзга жавобимиз йўқ.

Журналнинг нишона сони Ватанимиз истиқлолининг уч йиллигига аталгани ёдингиздадир. Ана шу хайрли ишни анъанага айлантириш ниятида биз унинг навбатдаги сонларини ҳам Ватан истиқлоли, халқимиз ифтихорига доир мавзуларга бағишламоққа аҳд қилганмиз.

Дарвоқе, бу муқаддас мавзунинг чеки, адоғи бормикан? Уни ёритмоққа бир мажалла ёки бу каби нечалаб нашрлар кифоя этармикан?

Мустақилликнинг бир йиллиги тантаналари чоғида муаззам майдонимиз узра илк бор улуғвор тарона янграганда ҳали нотаниш бир ҳаяжон ва ифтихордан кўзларда ёшлар қалққани, юраклар, ташна юраклар ғурурдан жўш ургани тоабад эсдан чиқмас. Шу биргина оний ҳолат изҳору ифодасига қанчалар сўз, қанчалар таъбир керак!

Истиқлол шу кўҳна тупроқнинг фуқаросиман деган ҳар бир фидойи қалбни нақадар янгилади, нақадар тоза мазмун ва кашфиётлар ила бойитди!

Фараз қилайлик: бирон-бир сабабга кўра, тўрт-беш йил юртимизда бўлмаган, бу ердаги инқилобий ўзгаришлардан батамом бехабар бир зот, иттифоқо, бугун қайтиб келса, даставвал қандайин ҳолатга тушади? Ҳа, балли, кўриб турганларим тушмасмикан, деган хаёлга бормоғи табиий.

... Довон ошиб, шитоб билан илгарилаётган истиқлол тарихида, эҳтимолки, мажалламиз таваллуди энг кичик, камтарин бир воқеадир. Биз ана шу энг кичик воқеага дахлдорлигимиздан бахтиёрмиз!

Эркин АЪЗАМ.

Етти иқлим муждаси

БЕТАРАФЛИК – АСОСИЙ МЕЪЁР

Швейцариянинг Ўзбекистондаги Фавкулодда ва Мухтор элчиси Паул ВИПФЛИ билан суҳбат

— Элчи жаноблари, айбга буюрмайсиз, собиқ Иттифоқ давридаги ғоявий тўсиқлар сабаб, «Швейцария жаннати» деган иборани кўп эшитганмиз-у, бу мамлакатнинг ўзини яхши билмаймиз. Марҳамат қилиб айтсангиз, Швейцария қандай мамлакат? Сизнингча, унинг бизнинг мамлакатимизга ўхшаш ва фарқли жиҳатлари нимадан иборат?

— Авваломбор, Ўзбекистондек азим мамлакатда Ватанимнинг расмий вакили сифатида фаолият кўрсатаётганимдан, икки давлат ўртасидаги иқтисодий, сиёсий, маданий алоқаларнинг ривожига баҳоли қудрат ҳисса қўшаётганимдан мамнунман. Доимий янгиланиш, доимий изланиш, доимий ҳаракат йўлидан бораётган Ўзбекистондаги буюк ўзгаришларни кузатиш, унинг билвосита иштирокчиси бўлиш мен учун юксак шараф. Тан олиш керак, ажойиб халқингиз бор. Бозор иқтисодиётига ўтиш даври қийинчиликларига қарамай, келажакка ишонч билан талпиниб, буюк қадриятларини кўз қорачиғидек асраб-авайлаб, уларга янги мазмун бахш этаётган халқнинг эртаси, шак-шубҳасиз, порлоқ бўлади. Халқларимиз айнан шу жиҳатдан муштарак, бир-бирига яқин. Айтайлик, меҳнатсеварлик каби фазилатлар ўзбек халқининг миллий қиёфасига хос. Бу хусусиятлар оддий швейцариялик учун ҳам бегона эмас.

Энди бевосита Швейцария ҳақида гапирадиган бўлсам, унинг тарихидан сўз очмай туриб бугунги ҳолатини тасвирлаб беролмасам керак. Мамлакатимиз бундан 704 йил муқаддам ташкил топган. Давлат тузилиши Конфедерация шаклида. Бугунги кунда Швейцария Конфедерациясида 26 давлат субъекти — кантон мавжуд. Кантонлар, умумий майдони ва аҳоли сонига кўра, сизнинг ўртача туманингизга тўғри келса-да, ҳуқуқий мақоми жиҳатидан ҳар бири салкам республика мавқеига эга. Аҳоли таркиби асосан уч миллат — олмонлар, фарангилар, итальянлардан иборат. Шу боис Швейцарияда расмий давлат тили деб бирваракайига ана шу уч миллат тили қабул қилинган. Ўзаро аҳил, биродарлик ришталари билан чамбарчас боғланган 26 кантоннинг ҳар бири маълум маънода ўз мустақиллиги ва эркини сақлаб қолгани учун ҳам Швейцария ташкил этилганидан буён ягона ташқи сиёсат юритиш имконига эга эмас эди. Шу ҳол тақозоси ўлароқ мамлакатимиз ташқи сиёсатда бетарафлик тамойилига оғишмай амал қилиш йўлини танлаган. Ватанимиз бугунги кунда ҳам халқлар ва давлатлар ўртасидаги турли сиёсий ва ҳарбий мақсадлар негизига қурилган ҳеч бир уюшма ёки иттифоққа аъзо эмас. Бетарафлик давлатимизнинг расмий сиёсатидир. Деярли бутун дунёни домига тортган Биринчи ва Иккинчи жаҳон уруши даврида ҳам Швейцария қўшилмаслик сиёсати тамойилига содиқ қолди. Лекин уруш оқибатларини, инсоният бошига тушган оғир мусибатларни бартараф этишга қаратилган халқаро инсонпарварлик тадбирларида фаол қатнашиб, муносиб ҳиссасини қўшиб келди ва бундан кейин ҳам шу йўлдан боради.

— Швейцарияликлар маданиятни қандай тушунади? Санъат, адабиёт, умуман, руҳий гўзалликка интилиш улар ҳаётида қандай ўрин тутади?

- Гап халқимизнинг ички маданияти ҳақида кетаётган бўлса, аввало, шуни айтиш жоизки, швейцарияликлар ўзини ҳам, ўзгаларни ҳам ҳурмат қилади, қадрлайди. Улар ҳалол ишлайди, ўзгалар ҳақига хиёнат қилмайди, инсонга ўхшаб яшайди. Олмоннинг пишиқлиги, фарангининг нозокати, итальяннинг жўшқинлиги — барчаси швейцарияликнинг қон-қонига сингиб кетган. Улар жамики гўзаллик шайдосидир. Санъатни, адабиётни ғоят севишади. Бизнинг одамлар яхши фильм, яхши қўшиқ, яхши романнинг қадрига етади. Концертлар, адабий учрашувлар ҳеч қачон файзсиз кечмайди.

Бугунги кунда Швейцарияда олти юздан ортиқ кутубхона, етти юздан зиёд музей фаолият кўрсатмоқда. Мамлакатимиздаги саккизта дорилфунунда салкам 80 минг талаба таълим олмоқда. Илму фанни ривожлантириш, ёшларга ҳар томонлама, чуқур билим бериш давлатнинг доимий диққат марказида турган асосий вазифалардан ҳисобланади. Маориф тизими ҳамда илмий изланишларни рағбатлантириш учун давлатимиз йилига қарийб 13 миллиард Швейцария франки сарфлайди. Бу — давлат йиллик сарф-харажатининг 20,4 фоизини ташкил этади. Рақамларга изоҳ йўқ. Билимсиз, маънавиятдан, маърифатдан узилиб қолган, фикрлаш салоҳиятидан бенасиб халқ билан ҳеч қачон инқилобий ўзгаришлар қилиб бўлмайди.

— Швейцариянинг гўзал табиати барчани шайдо этиб келади. Сизларда табиатни асраб-авайлаш борасида қандай қонун-қоидалар амал қилади?

— Ҳақиқатан ҳам, табиат — миллий бойлигимиз. Швейцарияда наботот ва ҳайвонот дунёсига зарар етказган кишилар қаттиқ жазоланади. Баъзи жойларда ҳайвон ва қушларнинг ҳаддан ташқари кўпайиб кетган турларини овлашга рухсат берилади. Бироқ бу иш қонунда кўзда тутилган ойларда ва чекланган даражада амалга оширилади. Овчилар овлаган ҳайвон ва паррандалари учун давлатга солиқ тўлайди. Бу маблағ, асосан, ҳайвонларнинг камайиб кетаётган турларини муҳофаза қилишга сарфланади. Бу нарса наботот оламига ҳам тегишли. Тўғри, баъзи ҳолларда дарахтларни кесиш мумкин. Масалан, кимдир ҳавосининг тозалиги, сувининг шифобахшлигини назарда тутиб ўрмон ичида соғломлаштириш маркази қурмоқчи, дейлик. Демак, ярим гектарча майдондаги дарахтни кесиб, ер очиш керак. Бунинг учун эса, аввало, ҳукуматдан рухсат олиш ва кесиладиган дарахтлар товонини тўлаш ҳамда бошқа бир жойда шунча миқдорда дарахт экиб бериш лозим. Бу — табиатни асрашнинг оддий, лекин самарали йўли.

— Швейцария — эркинликлар мамлакати, дейдилар. Айтинг-чи, швейцарияликлар демократияни қандай тушунади?

— Саволга жавоб беришдан аввал сизга фаранг ёзувчиси Шатобрианнинг Люцерндан уйига йўллаган бир хати ҳақида гапирмоқчиман. Бу хатда у Швейцария хусусида ёзади ва бир ўринда бундай дейди: «Швейцария нимани талаб қилади? Озодликми? Ахир, у 400 йилдан буён озод ва эркин яшаётган мамлакат-ку! Ё тенглик истайдими? Ундай десак, тенглик бу ерда сув ва ҳаво каби заруратга айланган. Ашаддий жиноятчиларни ҳисобга олмаганда, ҳеч кимнинг ҳуқуқи чекланган ҳам эмас. Ё бу давлат республика бўлишни истайдими? Аммо унинг давлат тузилиши республика-ку! Эҳтимол, бу юртдагилар солиқларнинг камайтирилишини талаб қилар? Лекин Швейцарияда улар бошқа давлатлардагига нисбатан арзимас миқдорни ташкил қилади-ку! Хўш, унда нима керак уларга? Улар янгиликка ўч, янгилик керак уларга!»

Демократиянинг луғавий маъноси — халқ ҳокимияти деганидир. Бизда ҳар бир қонун халқ хоҳиш-иродасининг ягона ифода шакли — умумий референдум асосида қабул қилинади. Швейцария БМТга аъзо эмас, чунки 1986 йилда шу масала юзасидан ўтказилган референдумда овоз берувчиларнинг аксарияти бунга қарши чиққан эди. Швейцарияда Федерал Мажлис икки палата — Миллий Кенгаш ва Кантонлар Кенгашидан иборат. Ижрочи ҳокимият эса тўрт йиллик муҳлатга сайланадиган етти федерал маслаҳатчидан иборат Федерал Кенгаш қўлидадир. Ушбу етти федерал маслаҳатчининг ҳар бири бир йилдан Конфедерация Президенти лавозимида навбатма-навбат ишлайди. Бугунги кунда жаноб Каспар Виллигер Конфедерация Президенти лавозимида фаолият кўрсатмоқда. Бу — ҳозирги кунда бирликка «ҳа» деб, бир хилликка «йўқ» деб жавоб қилаётган Швейцария Конфедерацияси таркибидаги кантонларнинг хоҳиш-иродасидир.

Демократия — жуда узоқ давом этувчи жараён, буни биз мамлакатимиз мисолида кўриб турибмиз. 1848 йилда қабул қилинган мамлакат Конституцияси ҳам бугунги кунда халқимизни тўлиқ қониқтиради, дея олмаймиз. Шу сабабли унга узлуксиз ўзгартишлар киритилиб, замон ва тараққиёт талабларига мослаб борилмоқда. Халқ ҳозирги кунда вакилларни сайлаш билан бирга айрим конституциявий моддаларни қабул қилиш ёки рад этиш ҳуқуқига ҳам эгадир. Халқ қонунда кўзда тутилган миқдорда имзо тўплаб, бирор-бир ҳуқуқий ҳужжатни ўзгартириш ёхуд умуман рад этиш масаласини кун тартибига қўйиши мумкин.

— Элчи жаноблари, ўзингиз нималарга қизиқасиз? Швейцарияликлар бўш вақтини қандай ўтказади?

— Ёшлигимда футболга ўч эдим, бўш вақтларим асосан футбол майдончаларида ўтарди. Ҳозир ҳам футболни жону дилимдан яхши кўраман. Аммо энди ёшлик кетди, яна бир ёқдан хизматчилик дегандай... Телевизорда кўрсатиладиган ўйинларни иложи борича кўришга ҳаракат қиламан.

Халқнинг ўзига хос қизиқишлари, менимча, кўпроқ мамлакатнинг табиий шароити билан изоҳланади. Швейцария — тоғлар ва кўллар мамлакати. Шу боис, аксарият аҳоли чанғида учиш, чўмилиш, сузиш каби машғулотлар билан шуғулланади. Лекин халқимизнинг қизиқиш оламига хос яна бир хусусият ҳам борки, буни айтмасдан иложим йўқ. Швейцарияликлар ихтирога ўч. Берндаги Федерал патент маҳкамасининг хабарига қараганда, мамлакатда ҳар 100000 кишига 890 дона патент — ихтиро учун бериладиган ҳужжат тўғри келар экан. Бобслей, скелетон каби спорт ўйинлари ҳам, кварцли электрон соатлар ҳам Швейцарияда ихтиро қилинган. Бугунги кунда Швейцария соатлари вақтни кўрсатишда секунднинг миллиондан бир улуши аниқлигида ишлайди. Нойшателдаги электроника ва микроэлектроника илмий-тадқиқот марказида ишлаб чиқарилаётган бундай соатлар ҳозирги кунда коинотни забт этиш ҳамда саноатнинг юксак аниқлик талаб этиладиган нозик соҳаларида қўлланилмоқда.

Швейцарияликлар бўш вақтида дала-ҳовлида ишлашни ёки китоб ўқишни хуш кўради, баъзилари машинага ўтириб мамлакат бўйлаб сайру томоша қилади. Боя айтилганидек, Швейцарияда турли миллат вакиллари яшайди. Бироқ ҳар бир швейцариялик бу юртни муқаддас деб билади ва атроф-муҳитни тоза тутиш, ҳайвонот, наботот оламини, умуман, Ватанга тегишли ҳар бир нарсани ҳимоя қилишни бурчи ҳисоблайди. Эҳтимол шундандир, Швейцария кўллари дарёларида гала-гала оққуш, ғоз ва ўрдаклар бамайлихотир сузиб юради. Эҳтимол шундандир, тоғларимиз ям-яшил ўрмонлар билан қопланган. Бу ўлкада бирон киши беруxсат ёки бекордан-бекорга бирорта чўпни ҳам синдирмайди, майсазорларни пайҳон қилмайди. Мен ана шундай мамлакатнинг фарзанди эканимдан фахрланаман.

Йўлдош ПАРДА суҳбатлашди.

Шайх Азизиддин НАСАФИЙ

ЗУБДАТУЛ ҲАҚОЙИҚ

(Ҳақиқатлар қаймоғи)

ОЛАМИ КУБРОНИ БИЛИШ

Эй дарвеш, Оллоҳ сенинг дунё ва охиратингни обод қилсин. Билгилки, олам зот ва сифатларнинг исмларидан иборатдир. Зот (жавҳар) ва сифатларнинг жамини олам дейдилар ва зот билан сифатларнинг ҳар бирининг кўриниши ҳам (қисмлари ҳам) олам деб номланади. Олам ўзининг аввалида икки қисмдан иборат: биринчи қисми олами ғайб (яширин олам,), иккинчиси олами шуҳуд (кўринадиган олам) деб аталади. Бу ҳар икки оламни миқдорий ва куллий (умумий, яхлит) маъноларда турли номлар билан тилга оладилар. Масалан, холиқият олами ва амр олами; мулк олами ва малакут олами; бадан олами ва руҳ (жон) олами; ҳислар олами ва шуур олами; нур олами ва соя (зулмат) олами ва шу кабилар. Бу номлар ҳар икки олам — олами ғайб ва олами шуҳудга ишорадир.

***

Олам маъносини билганингдан кейин шуни билгилки, сени кичик инсон (инсони суғро) ва кичик олам (олами суғро) дейдилар, бутун оламнинг ўзини эса улуғ инсон (инсони кубро) ва улуғ олам (олами кубро) дейдилар. Эй дарвеш, сен кичик оламсен, бутун оламнинг ўзи эса улуғ оламдир. Сен ҳар икки оламнинг кичрайтирилган нусхаси ва тимсол — белгисисан. Улуғ оламда бор нарсалар кичик оламда мавжуддир. Эй дарвеш, улуғ оламнинг аввалу охири, зоҳиру ботини, моҳият ва шаклларини идрок этиш учун ўзингнинг моҳиятинг, зоҳир ва ботинингни англаб етгин. Бундан бошқа йўл йўқ. Эй дарвеш, нарса-ҳодисаларнинг қандайлигини билмоқчи бўлсанг, ўзингнинг қандайлигингни билиб олишинг керак.

***

Шуни билгилки, улуғ оламнинг боши битта жавоҳирдан иборатдир, худди шу каби кичик оламнинг бошида ҳам бир жавоҳир яширин. Улуғ оламнинг ул жавҳари улуғ олам уруғи бўлганидай, кичик оламнинг ул жавҳари кичик оламнинг уруғидир. Бу гапни қатъий уқиб ол, шу икки оламда нимаики пайдо бўлса, у ўшал уруғларда мавжуддир. Бу айтилганлар сенга равшан бўлган бўлса, энди англагилким, кичик оламнинг асосидаги жавҳар — нутфа — уруғдир ва кичик олам билан улуғ оламнинг ҳар иккиси уруғдан пайдо бўлган. Кичик оламда амалга ошириладиган ишларнинг жами уруғда аллақачон мавжуд эди ва шуниси аниқки, кичик оламда — уруғда мавжуд бўлмаган (яъни амалга ошмаган) нарса бўлмайди. Кичик олам жавҳарини кўнгилга тугганингдан кейин билгилки, улуғ олам жавҳари ҳақида ҳар хил фикрлар бор. Аммо, агар мунозара мавзуини баён этиб, эҳтиросларга тутқун бўлмай, бу денгизга кириб борилса, зиддиятларнинг йўқолиши муқаррар.

УЛУҒ ОЛАМ ҲАҚИДА ВА УЛУҒ ОЛАМНИНГ ТАНГРИ ТАОЛО — РАБИУЛ ОЛАМИН ТОМОНИДАН ЯРАТИЛИШИ ҲАҚИДА ШАРИАТ АҲЛИНИНГ СЎЗЛАРИ

Билгилки, шариат аҳли икки вужуд тўғрисида сўзлайди. Биринчиси — вужуди қадим (яъни азали вужуд), иккинчиси — вужуди ҳодис (яъни дунё). Вужуди қадимнинг бошланиши йўқ, аммо вужуди ҳодиснинг бошланиши — аввали бор. Бу — зоҳир аҳлининг фикридир. Ва бунда зиддият ҳам йўқ, зеро борлиқ (вужудия) икки вазиятдагина бўлиши мумкин: ё у азалийдир, ёки азалий эмасдир. Агар у азалий вужуд бўлса, абадий вужуд ҳам бўлади. Аммо агар унинг бошланиши бўлса, демак, у ўткинчи — фоний вужуддир. Ҳар икки вужудни англаганингдан кейин билгилки, азалий ва абадий вужудни Худо дейдилар. Ўткинчи, фоний вужудни олам дейдилар. Худо олам эмас ва олам Худо эмас. Худо — оламнинг Халлоқи (яратувчиси) ва олам — Худонинг ижоди. Халлоқи олам муносиб таърифли сифатларга эгадир ва у номуносиб сифатлардан холидир. Шариат аҳлининг фикрича, Холиқнинг олам яратишда ҳам, агар хоҳласа, уни барбод этишда ҳам ирода — ихтиёри ўзидадир.

Эй дарвеш, энди билгилким, шариат аҳли дейдиларки, Тангри субҳонаҳу ва таоло илк даъфа бир жавҳарни ато этди, унинг номи нафси аввалдир (руҳи аввал). Тангри субҳонаҳу ва таоло мулк ва малакут оламларини яратишни ирода этиб, ўшал жавҳарга нигоҳ ташлади ва ул жавҳар қайнаб эрий бошлади ва кўпирди. Неки ўшал жавҳарнинг моҳияти (мағзи) ва қаймоғи эди, эритилган шакар қиёми каби ажралиб чиқди ва қуйқаси шакар қиёмининг қуйқаси каби пастга чўкди. Халлоқи олам ўша қиёмда руҳлар оламининг даражаларини яратди ва қуйқасидан мулк олами — жисмлар оламини вужудга келтирди.

Руҳлар оламини ўн уч қисмда шундай қилиб яратдики, аввалги жавҳар билан улар ўн тўртта бўлди. Руҳлар оламининг ўн учта эканининг далили — жисмлар оламининг руҳлар оламига нисбатидир, чунки руҳлар олами даражалари жисмлар олами даражаларига тенг, яъни ўн учтадир. Зоҳир олами — ботин оламининг унвонидир ва мулк олами — малакут оламининг белгисидир. Эй дарвеш, дейдиларки, мулк малакутга ўхшайди ва малакутнинг асоси жабарут оламидир. Яъни мулк орқали малакут ва малакут орқали жабарутни исботлаш мумкин.

РУҲ ВА РУҲНИНГ ДАРАЖАЛАРИ ҲАҚИДА

Руҳ — оддий (соф) жавҳардир, у жисмни ҳаракатга келтиради ва такомиллаштиради. У табиатга мувофиқ ўсимлик даражасида ҳаракатга (ирода) мувофиқ ҳайвон даражасида, ақлга мувофиқ инсон даражасида зуҳур этади. Аммо агар сен учун бу гапларни тушуниш қийин бўлса, бошқа сўзлар билан изоҳлаб берай. Билгилки, руҳ — латиф жавҳардир, у майдаланмайди ва аъзоларга бўлинмайди, уни қисм-қисм қилиб ажратиш мумкин эмас. Чунки руҳ амр оламидандир ва ҳатто ўзи амрдир.

Жисм эса қаттиқ ва дағал жавҳар бўлиб, у майдаланади ва қисмлар — аъзоларга бўлинади. Жисм — махлуқот оламидандир. Руҳнинг маъносини билганингдан кейин, руҳ даражаларини ҳам билиб ол. Тангри субҳонаҳу ва таоло руҳлар оламини яратишни ихтиёр этганида ўз нигоҳини (жавҳарнинг) шаффоф қиёмига қаратди ва ул қиём қайнаб эрий бошлайди. Шу қиёмнинг қиёми (мағзи) ва қаймоғидан у пайғамбарлар Хатми (хулосаси) руҳини яратди, унинг қолдиғи мағзи ва қаймоғидан улулазм пайғамбарлар руҳини яратди, унинг қолдиғи мағзи ва қаймоғидан мурсал пайғамбарлар руҳини яратди, унинг қолдиғи мағзи ва қаймоғидан аҳли илму маърифат руҳини яратди, унинг қолдиғи мағзи ва қаймоғидан зоҳидлар руҳини яратди, унинг қолдиғи мағзи ва қаймоғидан тақво аҳли руҳини яратди, унинг қолдиғи ва қаймоғидан (қолган) одамлар руҳини яратди, унинг қолдиғи мағзи ва қаймоғидан ҳайвонлар руҳини яратди, унинг қолдиғи мағзи ва қаймоғидан ўсимлик руҳини яратди, унинг қолдиғи мағзи ва қаймоғидан маъданлар ва ашёларни яратди. Ҳар бир руҳ билан бирга кўп сонли фаришталарни яратди ва малакут олами шу тариқа якун топти.

МАВОЛИД (ФАРЗАНДЛАР) НЕГА УЧТАДАН КАМ ЁКИ ОРТИҚ ЭМАСЛИГИ ҲАҚИДА

Билгилки, таъб — мижоз фақат икки вазиятда бўлади, яъни мўътадил ва ғайри мўътадил. Ой фалаки остида мўътадиллик бўлиши мумкин эмас, чунки ушбу фалак (мулк ва малакут оламлари) орасида муштарақдир — икки томонга ҳам тегишлидир. Агар Ой фалаки остида мўътадиллик бўлганида эди, дунё абадий бўларди ва унда ўзгаришлар юз бермаган бўларди. Ғайримўътадил вазиятда таъб — мижоз уч ҳолатда бўлиши мумкин, яъни ё мўътадилга яқин, ё мўътадилдан узоқ ёхуд яқинлик ва узоқлик орасидаги ўрта ҳолатда бўлади. Мўътадилдан узоқ тадбиатдан маъданлар жисми ва маъданлар руҳи келиб чиқади, ўрта ҳолатдаги табиатдан ўсимлик жисми ва ўсимлик руҳи (нафси) пайдо бўлади. Мўътадилга яқин табиатдан ҳайвон жисми ва ҳайвон руҳи келиб чиқади.

Инсон — ҳайвон турларидан биридир. Эй дарвеш, айнан ҳайвон руҳи тарбия топиб, таълим ва таҳсил кўриб, билиш, такрорлаш, тақво ва зикр туфайли даражалар бўйлаб ривожланади ва ҳар бир даража-мартабада янги исмга молик бўлади. Гап чўзилди ва мақсаддан чалғидик, мақсадимиз эса руҳнинг бирлиги, жисмнинг руҳ билан ва руҳнинг жисм билан ягоналиги ва бир-биридан ажралиб, бўлинмаслигини айтиш эди.

Эй дарвеш, ваҳдати вужуд ўзи учун жами нарса ва хусусиятларни ўзида сақлайди ва ўзидан сарфлайди. Руҳ ҳеч қаердан келмайди ва ҳеч қаерга кетмайди Руҳда нур бор ва олам бу нурдан лиммолим. Бу нур — оламнинг жонидир, бу нур — оламни баркамол этувчи ва ҳаракатга келтирувчидир. Яъни у (руҳ) ўсимлик даражасида — табиат; ҳайвон даражасида — ҳаракат; одам даражасида — фаолият кўринишида зуҳур этади.

Шоир айтганидай:

Неки кўрсанг оёқ остида, қўлингта ол, зеҳн сол,

Чунки тупроқнинг ҳар зарраси ибрат кўзи билан Қараганга ойинаи жаҳоннамодир.

Эй дарвеш, бу нурни вужуд даражасида ҳам, руҳ даражасида ҳам, ақл даражасида ҳам, мутлақ зиё даражасида ҳам тарк этадилар. Дунёнинг барча кишилари бу нурни излаб талпинади, аммо улар бу нурни ўзларидан ташқарида излайдилар ва қанча изласалар, шунча ундан узоқлашадилар.

Байт:

Дедимки, қидиргин, топарсан эҳтимол,

Билмабманки, қидирмоқнинг ўзи йўқотишгадир сабаб.

Сўзни ҳар қанча мухтасар қилай десам, ихтиёримдан ташқари куч мақсад чегарасидан мени узоқлаштирмоқда. Эй дарвеш, ҳали сен кўп бор фалак ўйинларини кўрасан, дунё гирдобида чарх урасан, маъниси сафарлар қиласан. Ҳали неча бор бу олам эшигини четлаб ўтасан, умринг ва мол-мулкингни барбод берасан! Бунга эҳтиёж борми?Тақвога ҳам, зуҳду покдомонликка ҳам ҳожат йўқ. Муаммоларни ечишга куч сарфлашнинг ҳам маъниси қолмаган — излаганинг изланиш машаққатига арзимайди. Йўқ нарсани излайдилар, сирни ва сирнинг йўлини қидирадилар:

Гиреҳларни ечмоқ истаган фидокор,

Таркибдан туғилиб, тасниfдан ўтганлар.

Дарё лабида ташналикдан тупроқ бўлганлар,

Хазина устида қашшоқликдан ўлганлар, уйғонинг энди.

Ва яна шу хусусда бир жуфт байт:

Бошингда — сават тўла ширмой нон,

Лекин эшиклардан тилайсан бурда нон.

Ўзинг асли ҳечсан, нодону жоҳил,

Кишилар эшигин қоқма, кўнгил эшигин қоқ!

Эй дарвеш, ишларнинг асили — орифлар суҳбатидир, шуни излагин, топганингдан кейин зоҳид бўлиб, қаноатга юз ўгир, шунда қолган умринг саодат-сафода ўтади!

Шу пайтгача мен оламзод жонли мавжудот бўлгач, у зарурат миқдорида меҳнат қилиши, оиласини хор қилмай боқиши, кучи етгунча инсонларга хизмат қилиб, ҳожат чиқариши лозим деб ўйлардим. Ҳозир эса одам боласи учун қаноатдан ва озодликдан яхшироқ нарса йўқ деб ўйлаб турибман. Бу дунё ва охират сенинг лаҳзалик паришонлигинг ва таҳликангга арзимайди. Кимки қаноат ва зуҳдни пеша қилган бўлса, у — шоҳдир, бироқ кимки ушбу хислатларга эга эмасдир, у — қулдир. Ҳолбуки, шоҳ ва қул орасида фарқ анчагина.

***

Эй дарвеш, сен ўзингни ва ўз даражаларингни билиб олдинг, энди шуни билгинки, сенга ўн икки мушкул масала тушунтирилиб, баён қилинди, чунончи:

Биринчидан, аввал тўрт унсур, сўнгра осмонлар ва юлдузлар ҳақида билдинг.

Иккинчидан: аввал вужуд, кейин уқула (ақллар) ва жонлар (руҳлар) борлигини билдинг.

Учинчидан: фалаклар, уқула ва жонлар унсурлар билан вужудларнинг қаймоғи ва маъноси эканини билдинг.

Тўртинчидан: даража қанча енгил бўлса, у шунча баландроқ ва олам марказидан узоқроқ эканини билдинг.

Бешинчидан: енгил ҳам, оғир ҳам биттаъб (табиатига кўра) олам марказига интилишини, бинобарин, оғирлар чуқурроқ бўлиб, олам маркази ўртасига яқинроқ экани, енгиллар эса, олам марказидан узоқ жойлашганини билдинг.

Олтинчидан: олам ломакон (маконсиз) эканини, аммо оламнинг жузвлари табиатан олам марказига қараб интилгани сабабли уларнинг жойи олам маркази эканини ҳам билдинг.

Еттинчидан: шуни ҳам билдингки, мулк олами ҳисобланган жисмлар олами ва малакут олами ҳисобланган руҳлар олами ўзаро сут билан мой каби бир-бири билан биргадир. Улар гўё ғолиб ва мағлуб даражасида бўлиб, бунда малакут — ғолиб, мулк эса — мағлуб ҳисобланади.

Саккизинчидан: шуни билдингки, мулк фақат битта, аммо унинг ҳар бир даражаси алоҳида исмга эга.

Тўққизинчидан: шуни билдингки, мулк ва унинг сифатлари эҳсос этилувчидир ва ҳислар уларни қабул қила олади.

Ўнинчидан; шуни англадингки, мулк ва малакутнинг зоти-жавҳари биттадан ортиқ эмас. Ушбу жавҳарнинг табиати — хоссаси олий ва ундан олийроқ табиат йўқ. Ҳатто, ундан баланд ҳеч нарса ҳам йўқ. Бошқа табиат — бу сифатлар бўлиб, унинг хусусияти пастдир ва ундан паст нарса йўқ. Нимаики мавжуддир, мулк ва малакутда мавжуд эди ва мавжуд бўлиб қолади. Буларнинг ҳаммаси ўша сифатларда бор, аммо амалга оширилмасдан келинарди.

Ўн биринчидан: шуни билдингки, биринчи даражада ҳаёт, билим, ирода, қувват, эшитиш ва кўриш қобилияти, нутқ қобилияти ҳақиқатда мавжуд эмас. Аммо даражалар бўйлаб тараққий этганда, ҳаёт, билим, ирода, қувват, эшитиш ва кўриш қобилияти, нутқ қобилияти ҳақиқий мавжудлик касб этади.

Маълум бўладики, камолот (такомиллашув) сабаб бор жойда юз беради. Дарахтнинг барча даражаларидан меваси нафис ва қадрли эканига шубҳа йўқ. Мавжудотнинг меваси эса — инсондир. Иксири аъзам, малҳами аъзам, жоми жаҳоннамо, оинаи гетинамо — ҳамма-ҳаммаси ориф инсондир.

Бунинг маъноси шуки, олам жонидаги ўша нур (олам эса ул нур ила лиммо-лимдир), биринчи даражада ирода ва қудрат ҳақиқатда маърифатга молик эмас. Аммо, даражалар бўйлаб уруж этганда, ҳаёт, маърифат, ирода ва қудрат бора-бора ҳақиқий мавжудлик касб этади. У ўзининг мазҳаридан айри мавжуд эмас ва шундай ҳолатда унинг мазҳари билан нисбати сут билан мойнинг (нисбати) кабидир. Ўша биринчи даражада зуҳурланиш содда тарзда эди, нур ҳам оддий эди. Аммо, даражалар бўйлаб иккаласи ривожланганда, бунгача уларда яширинган сифатлар юзага чиқади ва нақшлар (шакллар) пайдо бўлади. Бинобарин, биз бу нурга эришдик ва бу нурни кўрдик, ул нур денгиздай беҳуд сатҳда порлаб туради. дегувчилар ёлғон сўзлайдилар. Зеро, бул нурни кўз билан кўриш мумкин эмас, лекин уни басират кўзи (қалб кўзи) билан идрок этса бўлади.

Унга ҳис-сезгилар орқали яқинлашиш мумкин эмас. Негаки, ақл унинг олдида ҳайрондир. Бодом данагида ёғни кўриш мумкинми ёки сут таркибидаги ёғни кўз билан кўрса бўладими? Ёғ ҳатто сезгилар орқали қабул қилиниб, мулк олами — моддий оламга мансуб бўлганида ҳам, уни кўриш мумкин эмас. Нур эса ҳис қилинмайди ва у малакут оламидандир, қандай қилиб кўрасан?

Ўн иккинчидан, шуни билдингки, инсон жам — куллага — манбага қайтади. Жузвнинг манбаи кулнинг асли ёрдамида уружга киради ва буруж унинг такомиллашуви ниҳоясига қадар давом этади. Такомилга етгач, у кулнинг асл манбаига қайтади. «Ўзидан бошланиб, ўзига қайтади» ёки «Ҳамма нарса ўз аслига қайтади» сўзларининг маъноси ана шу.

Эй дарвеш, кимки бу китоб орқали ўзини англамаса, у бошқа китоблар орқали ўзини англай олмайди. Ўзини англамаган ҳар бир киши эса, ҳеч нарсани англамай дунёдан ўтади. Эй дарвеш, барчаси шу асл бобда айтилди ва ҳеч нарса қолдирилмади. Агар бу айтилганлардан ҳам кўпроқ биламан десанг, бунинг иложи йўқ. Чунки бу бобда бир хил гаплар тўғридан-тўғри, баъзилари эса ишоралар билан айтилди. Такрорга эса ҳожат қолмади. Ҳам ўзини ва ҳам авзалу охирини билиб олган одам ўзининг ва бошқаларнинг мартаба ва манзилларини англайди, ўзининг ва бошқаларнинг ўлимдан кейинги ҳолатларини билиб олади ва ҳеч нарса яширин қолмайди...

Форсийдан
Нажмиддин КОМИЛ таржимаси.
(Асар қисқартилган тарзда эълон қилинмоқда).

ВАТАН АБАДИЙ

Баҳрайн сувларига чайдим юзимни,
Насимлар эсдилар илиқ, арабий.
Бир осмон тўлдириб келди кўксимни:
Ватан қолар экан, Ватан абадий.

Не зотлар ўтдилар Ватандин айро,
Севинчи савдою соғинчи — саҳро.
Кўксимни тўлдириб келди бир дарё,
Ватан қолар экан, Ватан абадий.

Бобо қирлардаги бир хас ё тикан,
Шу ҳам кимларгадир зўр армон экан.
Кўп экан Зар топиб, Зор бўлиб юрган,
Ватан қолар экан, Ватан абадий.

Ким ахир бу даҳри дундан ўтмагай?
Ким ахир бир куни асо тутмагай?
Тандан жон кетар, лек Ватан кетмагай,
Ватан қолар экан, Ватан абадий.

Ҳар тепа, ҳар дўнглик турбат эмасдир,
Ҳар қандай айрилиқ ғурбат эмасдур,
Юртдан кетган ҳар зот Фурқат эмасдир,
Ватан қолар экан, Ватан абадий.

Олмон тупроғида бир ғариб аёл,
Кўзда ёш, ўзбекча айлади савол.
Халқим, нону тузинг ҳамиша ҳалол,
Ватан қолар экан, Ватан абадий.

Ҳар кекса, ҳар ёшнинг заҳматларида
Азим чинорларнинг ҳикматларида,
Ҳазрат Яссавийнинг ҳилқатларида
Ватан қолар экан, Ватан абадий.

Айб эмас, аввали ва ё сонийммиз,
Агарчи инсонмиз, вале фонийммиз,
Ушбу кун барчамиз Туркистонийммиз,
Ватан қолар экан, Ватан абадий.

Аста барг тўкмоқда зарҳал оғочлар,
Умр гўё тўлар божу хирожлар,
Келиб кетар экан қанча сирожлар —
Ватан қолар экан, Ватан абадий.

Сирожиддин САЙЙИД

ХАЛҚ СЎЗИ
НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Мерос ва қадриятлар 36-29-89;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Тунги муҳаррирят 33-10-28.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — И. Ўтбосаров.
Навбатчи — О. Абдураҳмонов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 079. 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди — 21.00.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.

1 2 3 4 5 6